

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Franjo Ogris, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XI.

Celovec, petek, 3. avgust 1956

Štev. 31 (745)

Današnji čas terja novo miselnost

Od dneva, ko smo koroški Slovenci v Spomenici predali Zvezni vladi svoje predloge za izvedbo člena 7 Državne pogodbe, odnosno pravzaprav od dneva, ko se je izkazalo, da člen 7 je in ostane del Državne pogodbe, — prej so gotovi krogi še vedno upali, da bo ta člen odpadel oziroma črtan, — ne prenehajo izpadati proti tej točki Državne pogodbe in se množijo napadi na pripadnike manjšine, ki se sklicujejo na ta določila. Od izpada proti členu 7 po poslancih VdU v parlamentu do nazivanja vsakega Slovenca, ki se posluži v Državni pogodbi z jamčeno mu pravice, z izzivalcem in izdajalcem domovine so si v teh izpadih skoro vsi edini. Na žalost moramo pri tem ugotoviti, da se je prvotnemu hujskanju le v poznanem šovinističnem tisku s časom pridružil tudi drugače resen tisk in to brez razlike politične in svetovnonazorne usmerjenosti. Če je končno še delegacija koroških Slovencev pri zadnjem sprejemu naletela na podobno gledanje tudi pri Zvezni vladi in njenih najvišjih predstavnikih, nam nihče ne more zameriti, če se nam zdi, da pač tu v bistvu nekaj ni v redu.

»Honesty is the best policy« — poštenost je najboljša politika, je nekoč dejal angleški državnik William Gladstone. K poštenim politikom pa spada vsaj neka, pa čeprav tudi le najmanjša mera objektivnosti tudi napram drugače mislečemu, še bolj pa napram drugim narodom. Tako miselnost, sposobnost do take objektivnosti, to je do nepristranskega uživetja v duševnost in kulturo drugih narodov si kaj radi lastijo Avstrijci in se pri tem sklicujejo na vse bolj kot dvomljivi primer mnogorodne stare monarhije. Med tem hvalisanjem in zgoraj navedenimi dejstvi pa je velika razlika. Človek ima vseprej vtis, da se velik del avstrijskega ljudstva in še posebno mnogi tudi danes odgovorni politiki niso ničesar naučili v komaj pretekli dobi. Vse kaže, da vsaj v odnosu do manjšine še vedno vlada stara miselnost »gosposke rase«, ki pozna le eno pravico — svojo, katera pa ne velja za »manj vrednega«, odvisnega, šibkega. Le tako moramo razumeti absolutno nerazumevanje in odklanjanje naših zahtev in predlogov, pa naj je to v tisku kakor pred nedavnim spet v dunajski »Die Presse«, ali pa več kot čudna izjava visokih državnih predstavnikov, češ, »koroški Slovenci itak vsi znajo nemško«. Pri manjšinski zaščiti pa ne gre za znanje nemščine niti kakega drugega jezika, marveč gre za enega tistih sila zanimivih, za to staro, nacionalistično Evropo tako perečih in za nas tako usodnih problemov, ki ga koroški Slovenci že tako dolgo in tako bridko poznamo kot borbo za domači jezik in narodni obstanek; gre za priznanje življenjske pravice tudi malemu narodu.

Na nedavnem zasedanju »Grenz-Friedens-Bunda« v Kielu je tožil prof. dr. Aufschneider iz Bozena o neprestanem pritoku južnih Italijanov v Južni Tirol. Že imata največji mesti Bozen in Meran kakor najsevernejša občina Brenner in najjužnejša Salurn prevladujočo italijansko večino; problem učiteljskega naraščanja še vedno ni rešen; številna vprašanja praktične šolske organizacije čakajo še na ureditev; še manjkajo izvedbene odredbe, ki bi določile delokrog nemškega šolskega nadzornika in take, ki bi uredile uporabo nemškega jezika v uradnem poslovanju; šolski načrti niso prirojeni potrebam manjšine, tako da bi se moralo imenovati južno-tirolsko šolo bolj pravilno »italijansko šolo v nemškem prevodu«.

Menda nihče ne razume borbe južno-tirolskega naroda boljše kot mi koroški Slovenci. Zanimivo pa isti krogi, ki nas zaradi iste borbe napadajo, kričijo o krivicah, ki se godijo od strani Italijanov v

Kakor bomba je udarila vest, da je predsednik egiptске republike Naser podpisal dekret o podržavljenju družbe Sueškega prekopa in s tem odgovoril na odklonitev zapadne pomoči za izgradnjo velikega asuanskega jezusa. Posebno v prestolnicah treh zapadnih velesil je sprožil ta korak nenavadno veliko razburjenje in izzval odmev, v katerem se verno zrcali mentaliteta posameznih držav odnosno narodov.

Družba, ki upravlja Sueški prekop, je bila doslej v pretežni večini v rokah Anglije in Francije ter vrste drugih držav, katere so tudi vtaknile v žep velikanske dohodke, kateri znašajo na leto okoli 100 milijonov dolarjev. Zato je tudi razumljivo, da je največji poplah zaradi podržavljenja te družbe nastal prav v Parizu in Londonu, kjer so se takoj začeli nepretrgani razgovori o možnostih in ukrepih, ki bi jih bilo mogoče podvzeti proti sklepu Egipta. Da je bila trojica popolna, so pritegnili k razgovorom tudi Ameriko, katero je najprej zastopal državni podtajnik Murphy, pozneje pa zunanji minister Dulles sam.

Egipt je podržavil družbo Sueškega prekopa

V Egiptu in v arabskih državah sploh je sklep o podržavljenju Sueške družbe naletel na navdušenje brez primere. Stotisoči Egipčanov so na veličastnih manifestacijah izrazili svoje zadovoljstvo nad tem korakom ter s plesom in vzklikanjem proslavljali zgodovinski Naserjev odlok.

Predsednik Naser je na velikem zborovanju v Kairu govoril o pomenu tega ukrepa ter zavzel stališče do odmeva na Zapadu, ko je dejal, da nihče ne more zastrašiti Egipta na njegovi poti in da Anglija nima pravice, vmešavati se v notranje zadeve. Podobno je izjavil tudi egiptski minister za trgovino, ki je dodal, da je svobodna plovba po prekopu zagotovljena v smislu mednarodne pogodbe in zato ne more razumeti, da je naletel sklep Egipta na Zapadu na odmev, ki vzbuja domnevo, da so imele zapadne države glede Sueškega prekopa »nekakšne skrivnostne cilje«.

Takoj po objavi podržavljenja je poslal jordanjski kralj Husein predsedniku Naserju čestitke, ministrski predsednik Abdulah Jafi pa je izjavil, da pomeni ta korak dejanje suvere-

nosti Egipta, ki mu ni moč ugovarjati. Zunanji minister Sirije je dejal, da je ta ukrep, »katerega namen je izkoreniniti imperializem, povzročil izbruh radosti med arabskimi narodi,« predsednik sudanske vlade Abdulah Kalil pa je imenoval sklep o podržavljenju »smel in pomemben korak, ki bo Egiptu močno koristil«. Severnovietnamski tisk izraža zadovoljstvo in sodi, da gre za odločno potezo Egipta v smeri varovanja nacionalne neodvisnosti in miru, kar »bo prispevalo tudi h krepitvi zupanja arabskih dežel in jih vzpodbudilo k odločnemu boju za ohranitev nacionalne neodvisnosti in zemeljske nedotakljivosti«. Moskovski tisk poudarja, da je sklep egiptске vlade največji politični dogodek, ki potrjuje odločnost egiptskega ljudstva, da doseže polno gospodarsko in politično samostojnost svoje države. Podobno piše tudi kitajski tisk, ki pravi, da je bil to pravičen in pogumen sklep, ki pomeni velikansko vzpodbudo vsem, ki se bore proti kolonializmu.

Povsem drugačni so odmevi na Zapadu, kjer so najbolj besno zakričali krogi, ki so doslej črpali iz Sueškega prekopa mastne dobičke — na račun egiptskega ljudstva. Pri tem se je posebno jasno pokazala mentaliteta angleških kapitalistov, ki bi najraje ponovno z vojaško silo zaslužili Egipt, pozablajoč, da je njihova neslavna kolonialna politika doživela popoln polom že skoraj na vseh področjih. Kakšnih sramotnih dejanj bi se radi posluževali v svojem onemoglem sovraštvu do vsega, kar je proti njihovim egoističnim interesom, kaže primer bivšega angleškega veleposlanika v Kairu, ki je predlagal, da bi za kaznen zavezili Nil in tako vse egiptsko ljudstvo, odrezano od vode, zapisali gotovi smrti.

Nekoliko bolj zmerni so v uradnih krogih, kjer so že po prvih stikih med tremi država-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Avstrija izpolnjuje gospodarske obveznosti do SZ

Ena izmed številnih ovir, ki so leta in leta zavlačevale sklenitev avstrijske Državne pogodbe, je bila odškodnina za tako imenovano nemško imovino, ki so jo po letu 1945 prevzele in upravljale zasedbene sile in ki je po sklenitvi Državne pogodbe prešla v last Avstrije. Zato se je Avstrija ob podpisu Državne pogodbe tudi obvezala, da bo plačala Sovjetski zvezi za prevzeto nemško imovino odškodnino v skupnem znesku 150 milijonov dolarjev. Pri tem se je Sovjetska zveza zadovoljila s tem, da plača Avstrija odškodnino v obliki doma proizvedenega blaga, kar bo nedvomno zelo olajšalo odplačilo.

Na zadnji seji komisije za odkupne dobave so razpravljali o dosedanjem poteku tega odplačila in ugotovili, da je Avstrija v prvem letu po sklenitvi Državne pogodbe dobavila Sovjetski zvezi različnega blaga v skupni vrednosti nad 25.090.000 dolarjev (to je približno 652.345.000 šilingov). To pomeni, da je izpolnitev prevzetih obveznosti v prvem letu presegla za okoli 90.000 dolarjev.

Med drugim so obsegale letošnje dobave naslednje blago: 300.000 ton nafte, 7500 ton jeklene pločevine, 7500 ton cinkane pločevine, 1000 ton valjanih bakre-

Južnem Tirolu. Šovinistični list »Salzburger Nachrichten« ob kriku zapadnih sil zaradi egiptskega sklepa o podržavljenju Sueškega prekopa ugotavlja, da je krik zapadnjakov neupravičen, ko so vendar kot zmagovalci po vojni z Nemci ravnali podobno. Primerjava povojnih sklepov in ukrepov zavezniških sil z egiptskim sklepom sicer ne drži, brez dvoma pa drži, da je krik o krivicah v Južnem Tirolu v Avstriji tako dolgo neupravičen, dokler se na Koroškem dogaja isto.

Tu je potrebna absolutna sprememba miselnosti. Ne zadostuje pa le deklaracija o prvi življenjski pravici vsakega naroda do ohranitve jezika! Današnji čas, v katerem je toliko govora o demokraciji in človečanskih pravicah in o novi enakopravni Združeni Evropi, v katerem se iz dneva v dan vedno bolj uveljavlja načelo »aktivne koeksistence«, ne prenese ozkega nacionalnega šovinizma in sovraštva med ljudstvi, marveč terja pošteno sodelovanje in resnično vzajemnost med vsemi narodi, še posebno pa med narodi — sosedi. Resnična demokracija, tako sodelovanje in taka vzajemnost pa vsebujejo brezpogojno priznanje enakopravnosti tudi malemu, šibkemu narodu!

nih izdelkov, 1000 km kabla za jaki tok, 1600 ton umetno-svilenih niti, 2600 ton nitrolakov, kemijske aparature v vrednosti 188.500 dolarjev, 300 prevoznih kompresorjev, strojev za izdelovanje papirja in nadomestnih delov v vrednosti 2.522.400 dolarjev, lesnopredelovalnih strojev in nadomestnih delov za 808.500 dolarjev, električne merilne naprave v vrednosti 792.200 dolarjev, 130 hladilnih vozov z vlačilci, nadomestne dele za motorna vozila v vrednosti 119.250 dolarjev, 101.862 parov moških in ženskih čevljev ter 766.400 m tkanin iz umetne svile.

Pri dobavah tega blaga je bilo udeleženo 37 tvrdk, med temi največ bivših USIA-podjetij, prav tako pa tudi razni podržavljeni obrati in obrati privatnega gospodarstva.

Kot odškodnina za naftine vrelce in naprave pa je bila med Avstrijo in Sovjetsko zvezo dogovorjena dobava 10 milijonov ton nafte, ki jo bo Avstrija dobavila Sovjetski zvezi v teku 10 let. Prvi letni obrok je Avstrija izpolnila doslej do 910.665 ton, preostanek pa namerava dobaviti še tekom avgusta letos.

Ob takem razvoju odplačila prevzetih obveznosti prav gotovo niso na mestu jadicovanja FPÖ-jevskega tiska, v katerem bi svet najraje prepričali o ubogi Avstriji, ki mora nositi neznosna bremena. Znatni presežek izpolnitve predpisanih dobav v prvem letu govori vsekakor dovolj jasno, da je avstrijsko gospodarstvo sposobno nositi bremena, ki jih nalaga Državna pogodba, brez da bi to neposredno vplivalo na življenjsko raven prebivalstva.

Adenauer se bori za nadaljevanje tuje zasedbe

Opozicija proti Adenauerjevi politiki se vedno bolj širi, kar zelo jasno čuti tudi Adenauer sam. Zato se z vsemi močmi poteguje za to, da bi zasedbene sile zapadnih velesil ostale na nemškem ozemlju in ga tako varovale pred morebitnimi nevarnostmi, ki bi mu lepega dne lahko grozile od strani nemškega ljudstva samega. Najprej se je izrekel proti nameravanemu znižanju števila angleških vojakov v Nemčiji, zdaj pa se je po svojem poslaniku še v Parizu prizadeval, da bi Francija ne prišla na strašno misel, zmanjšati število svojih čet na nemškem ozemlju.

Pri tem se seveda nikakor ne ozira na želje in zahteve nemškega ljudstva, katero

Zvezni prezident Körner se počuti bolje

Zvezni prezident Körner je v času svojega dopusta v Mürtzstegu zadnji teden hudo zbolel ter se takoj odpeljal na Dunaj, kjer so ga zdravniki zdravili v njegovi vili. Stanje prezidenta se je v zadnjih dneh že precej izboljšalo in pričakovati je, da bo 83 let stari državnik kmalu popolnoma ozdravljen. Prezident Körner sprejema številne brzojavke avstrijskega ljudstva, v katerih mu izraža željo skorajšnjega okrevanja.

Podpredsednik Kardelj v Celovcu

Po poročilih »Jugopres« je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta FLRJ tov. Edvard Kardelj že nekaj časa na dopustnem potovanju po Avstriji in Italiji.

Kakor smo izvedeli, je visoki državnik prepotoval tudi Koroško in prespal od zadnje sobote na nedeljo v Celovcu.

je tuje zasedbe sito že do grla in prav v teh tednih preživlja spet celo vrsto nekulturnih izgrediv zasedbenih vojakov nad civilnim prebivalstvom.

Da se ob vsem tem močno širijo glasovi proti Adenauerju in njegovi politiki, je popolnoma razumljivo. Tako so pred nedavnim tudi predstavniki nemške FPD, stranke, s katere pomočjo je prišel Adenauer na krmilo, ostro obsodili njegove politične cilje in očitali njegovi vladi, da noče razumeti znakov časa, marveč vztraja pri zastarelem programu.

Po novejših poročilih se je Adenauer tudi v Washingtonu zavzemal za to, da bi ameriške zasedbene čete še nadalje osrečevale nemški narod.

Tudi mi poznamo nevarno infiltracijo!

Hujskaški tisk, ki pač vedno znova potrebuje nove argumente za svoje hujskane, nadaljuje s svojimi neutemeljenimi trditvami o dotoku jugoslovanskih beguncev, ki naj bi okrepili narodnostno razmerje na Južnem Koroškem v prid Slovencev, čeprav je celo »Die Presse« na licu mesta ugotovila, da so vse te trditve brez osnove, da je med begunci le majhno število Slovencev, medtem ko so ostali pripadniki drugih jugoslovanskih narodov.

Ne bi ponovno pisali o tem, ker se nam ne zdi vredno, da bi odgovarjali šovinističnim hujskačem, ki so nedostopni za sleherno misel sprave, strpnosti in mirnega sožitja in kakor »Allgemeine Bauernzeitung« v zadnjem uvodniku proti boljši vednosti pišejo o slovenizaciji učiteljskega

in o pribeglih »titoistih«, ki se vrinejo v gospodarskem življenju. Res čudno, vrinejo se prav tam, kjer imajo glavno besedo ravno gospodje stranke, ki izdaja »Allgemeine Bauernzeitung«! Verjetno je zato tako dobro informirana; nam so znani kot take pribeglice le ljudje kakor Perne, za katerega pa se ista gospoda tako zelo zavzema, čeprav je dobil avstrijsko državljanstvo šele po letu 1945 in se je vrnil v gospodarsko življenje. Res zanimivo, da v tem primeru pozabljajo vsa svoja načela in govorijo o »avstrijskem državljanu in pridnem obrtniku...«

Toda o tem dovolj. Bolj zanimivo je poročilo »Salzburger Nachrichten«, da se je končno tudi notranje ministrstvo vključilo, da zaščiti obmejne pokrajine »proti dotoku Slovencev«. Po tem poročilu bodo od sedaj naprej vse begunce, ki zaprosijo za azil in se hočejo izseliti preko morja, odvedli takoj v taborišče Glashenbach na Solnograškem; nadalje morajo vse obmejne občine na Štajerskem statistično zajeti vse priseljene Slovence od leta 1918 naprej in ugotoviti, koliko zemlje odnosno hiš so ti priseljeni Slovenci kupili, in to tudi za primer, da so le-ti bili medtem že pomembni ali, kakor se izraža ministrstvo, »naturalizirani«.

Ne vemo, če velja ta odredba notranjega ministrstva tudi za Koroško, verjetno pa tukaj tega ni treba, ker takega slovenskega pritoka od leta 1918 sploh ni bilo, v ostalem pa imajo varnostne oblasti vse Slovence itak že statistično zajete, opisane in ocenjene. Že Maier-Kaibitschev proces je to dejstvo jasno pokazal, isto so pokazali pozneje procesi partizanov proti »Kleine Zeitung«, ki se je vedno spet sklicevala na material, ki je zbran pri varnostni direkciji; sedaj pa v »Die Presse« ponovno čitamo, da varnostne oblasti poznajo vrsto »agentov, ki prihajajo z avtom in motornim kolesom, opremljeni s potnim listom in vsemi listinami za nekaj dni ali tudi za

nekaj tednov čez mejo v Velikovec ali kam drugam in ljudi, s katerimi so povezani,« da torej imajo zajete vse »agente« in koroške Slovence, ki imajo zveze z njimi. Po teh časopisnih vesteh bi človek skoraj dobil vtis, da v Velikovecu varnostne oblasti sploh nočejo poseči vmes, pa naj gre potem za »nevarne agente« ali pa tudi le za »nedolžne« atentatorje na partijski spomenik. V resnici, naše varnostne oblasti so ob tem dejstvu več kot velikodušne, ko mirno pustijo na delu te politične agente in slovenizatorje!

MI K VSEMU PRIPOMINJAMO LE ENO: DA NE POZNAMO DOTOKA NE NACIONALNIH NE POLITIČNIH AGENTOV V NAŠ PRID, DA PA MRGOLI SÜDMARKINIH AGENTOV IN VELENEMŠKIH KOLONISTOV V NAŠIH KRAJIH, KI NEPRESTANO HUJSKAJO IN MOTIJO MIRNO SOŽITJE AVTOHTONEGA PREBIVALSTVA JUŽNE KOROŠKE. LE TA INFILTRACIJA JE NEVARNA, KER ŠČUVA IN MOTI MIRNO SOŽITJE SOSEDNIH NARODOV V DEŽELI IN PREKO MEJA!

Če bi varnostne oblasti posvetile malo več pozornosti enkrat infiltraciji teh »Unterwanderer« in jim onemogočile hujskaško delovanje, pa ne bi bilo ne narodnostne mrznje, ne gonje proti dvojezičnemu šolstvu, ne atentatov na kulturne spomenike in sivolase duhovnike, ne strahu pred namišljenimi agenti in slovenizatorji niti ne nepotrebnega stikanja policije za ljudmi, ki v redu prihajajo čez mejo...

Toda na ta čas bomo še dolgo čakali! Dokler namreč Avstrija sicer vidi nevarnost dotoka tuje narodnosti za svojo manjšino v Južnem Tirolu, ni pa pripravljena, da bi na svojem ozemlju zaščitila tujerodno manjšino tudi le pred narodnimi nestrpnostmi in hujskači, marveč jim s svojimi ukrepi še pomaga, tako dolgo bomo zaman čakali na uresničitev sodobnega, resnično demokratičnega načela, da v manjšini ne gledamo več element, ki razdvaja, temveč element, ki naj združuje naroda — soseda.

PO ŠIRNEM SVETU

Budimpešta. — Madžarska vlada je poslala Združenim državam Amerike noto, v kateri protestira proti spuščanju ameriških propagandnih balonov v madžarski zračni prostor, ker je s tem ogrožen letalski promet. Madžarska vlada v noti izraža upanje, da bodo ZDA storile učinkovite usrepe proti tej težavi, ki ogroža človeška življenja.

Moskva. — Japonski zunanji minister Šigemitsu je po svojem prihodu na moskovsko letališče izjavil, da je smoter njegovega obiska v Moskvi končati vojno stanje, ki še zmeraj uradno obstoja med Sovjetsko zvezo in Japonsko. Dejal je, da je treba poiskati rešitev, ki bi zadovoljila obe prizadeti strani in ki bi ob iskreni izmenjavi misli odpravila vzroke medsebojnih trenj. Mirovna pogajanja so se pričela v ponedeljek.

Lineburg. — Predsednik socialdemokratske stranke Nemčije Ollenhauer je izjavil, da morajo Nemci na vse mogoče načine prispevati k razorožitvi narodov pod mednarodnim nadzorstvom. Ollenhauer se je prav tako izrekel za pogajanja s Sovjetsko zvezo o nemškem vprašanju. Glede zakona o vojaški obveznosti pa je dejal, da bodo socialdemokrati storili vse, da bo le-ta razveljavljen. Dejal je tudi, da je razvoj dogodkov ovrgel dosedanje Adenauerjevo politiko.

Stockholm. — Švedsko zunanje ministrstvo je potrdilo, da Švedska vztraja pri svoji kandidaturi za mesto, ki bo v Varnostnem svetu izpraznjeno, ko bo konec leta Belgiji potekel mandat.

New Delhi. — Predsednik kašmirske vlade Gulam Mohamed je v nedeljo objavil, da bo Kašmir dobil do konca leta novo ustavo. Volitve v tej deželi bodo bržčas istočasno kot splošne volitve v Indiji.

Buenos Aires. — Pretekli teden so v Argentini izpustili nadaljnih 86 političnih pripornikov. Od 18. julija do danes so jih izpustili že 355. Po večini so to peronistični voditelji strank in sindikatov. Argentinska vlada še nadalje proučuje predlog o širši amnestiji.

Rim. — Predsednik italijanske vlade Segni je imel sejo z ministri gospodarskih resorov, da bi proučili položaj glede nenehne naraščanja cen. Sprejeli so načelni sklep, naj bi vlada ukrenila vse potrebno, da bi blokirala nadaljnje naraščanje cen.

New York. — Na sedežu OZN pripisujejo velik pomen nenadnemu povratku generalnega sekretarja OZN Hammarskjöldja v New York. Hammarskjöld je obvestil sekretariat OZN, da se vrača zaradi nemirnega položaja na izraelsko-jordanski meji, obenem pa je tudi opozoril, da njegovega povratka ne gre razumeti, kakor da je svetovna organizacija pred akutnim in nevarnim položajem.

Tunis. — Tunis je zahteval od ZDA, da mu priskočijo na pomoč pri reševanju zelo resnih gospodarskih težav. V Tunisu je namreč 400.000 brezposelnih.

London. — Bivši predsednik angleške vlade Attlee je med razpravo o Cipru pozval angleško vlado, naj pošlje nadškofa Makariosa zopet nazaj na Ciper.

New Delhi. — Na dvodnevni konferenci zastopnikov Indije, Burme, Cejlona, Indonezije in Egipta o miroljubni uporabi atomske energije, ki je bila pretekli teden v Bombayju, so sklenili, da bodo sklicevali od časa do časa podobne sestanke z udeležbo tudi drugih azijskih in afriških dežel.

Haag. — Dobro obveščeni krogi sodijo, da bo Nizozemska sprožila pred OZN vprašanje Zahodne Nove Gvineje in zahtevala, naj pride to področje pod njeno skrbništvo. Po osvoboditvi Indonezije je bila Zahodna Nova Gvineja edino področje, ki je ostalo pod nizozemsko upravo.

Colombo. — Predsednik britanske vlade Eden je sprejel povabilo, da obišče Ceylon konec leta, ko bo potoval v Avstralijo. Britanska vlada naj bi tudi sporočila, o čem bi rada razpravljala s cejlonskimi predstavniki, ki bodo v kratkem potovali v Anglijo. Kolikor je doslej znano, bodo predvsem razpravljali o britanskih oporiščih na Ceylonu.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Obeta se dobra letina

Gospodarski krogi računajo, da utegne letošnja žetev doseči nadpovprečni pridelek žita. Zaradi pogoštega deževja se je žetev na splošno zakasnila za okoli 14 dni. Zakasnitev pa je ugodno vplivala na zorenje zrnja. Dober pridelek pričakujejo tudi pri sladkorni in krmni pesi, kakor tudi pri ostalem sočivju. Dobro letino pričakujejo tudi pri jabolčnem sadju, dočim sodijo, da bo donos ostalih sadnih vrst manjši. (Wikorr)

Izvoz ameriške jeklene pločevine v Sovjetsko zvezo

Ameriška vlada je dovolila v Sovjetsko zvezo izvoz jeklene pločevine za izdelavo avtomobilskih karoserij v vrednosti 1.100.000 dolarjev. Po letu 1947 je to prvi izvoz jeklene pločevine iz Amerike v eno izmed vzhodnoevropskih držav.

Močno povpraševanje za avtomobilom „Volkswagen“

Ravnatelj tovarne nemških avtomobilov »Volkswagen« je izjavil, da bodo letos izdelali 400.000 vozil. V prihodnjem letu pa nameravajo proizvodnjo še nadalje dvigniti. Povpraševanje po teh avtomobilih je namreč veliko. Dobavni termin za nemška naročila traja 6 do 8 mesecev, za naročila iz inozemstva pa še dalje.

Nemško-angleška konkurenca

V juniju so izvozili iz Velike Britanije 30.000 tovornih avtomobilov. Anglija je danes največji izvoznik tovornih avtomobilov na svetu. Vendar ji močno konkurira Zapadna Nemčija, ki je v prvem polletju izvozila samo 5000 avtomobilov manj, kakor Anglija.

Delovne nezgode — pereče socialno vprašanje

Pri splošni zavarovalnici za nezgode so meseca junija letos prijavili 14.762 delovnih nesreč, pri katerih je 48 oseb zgubilo življenje. V prvem letošnjem polletju se je v Avstriji pripetilo skupno 78.333 delovnih nesreč, ki jih je 279 ljudi plačalo s svojim življenjem. V nešteti primerih pa so ponesrečenci odnesli hude telesne poškodbe, da bodo ostali vse življenje invalidi ter navezani na podporo iz socialnega zavarovanja in iz drugih javnih sredstev.

Največ smrtnih žrtev zahtevajo prometne nesreče. Na drugem mestu so vzroki delovnih nesreč predmeti, ki padajo iz višine ali pa se prevrnejo ter zadenejo zaposlenega človeka. Nadalje sledijo poškodbe s koničastimi in ostrimi predmeti in nazadnje nesreče z delovnimi stroji.

Nesreče pri delovnih strojih so nazadovale, ker delodajalci in delojemalci posve-

čajo večjo pažnjo zaščitnim napravam ter je tudi strokovno znanje onih, ki so pri strojih zaposleni, na višji ravni.

Številne delovne nesreče pa je pripisati pomanjkljivi previdnosti, nebrzdanemu hlastanju, malomarnosti in pogosti usodni lahkomišelnosti. Stalna in vztrajna prosveta na tem področju, ki naj doprinese k ohranitvi življenja in zdravja delovnega človeka, je v času mehaniziranega in tehniškega delovnega procesa, nujna in neizogibna.

V prvi polovici letošnjega leta je na Koroškem število delovnih nezgod v kmetijstvu v primeri z istim časovnim obdobjem v preteklem letu naraslo za 10 odstotkov. Dočim je bilo leta 1955 v prvem polletju 2058 delovnih nesreč v kmetijstvu, jih je bilo letos 2263.

Egipt si kljub težavam čvrsto utira pot v boljšo bodočnost

Gospodarski krogi v Egiptu štejejo leto 1952/53, to je dobo po tragičnih izgredih v Kairu in po prevzemu oblasti, kot dobo stabilizacije sprico novih pogojev, ki so v zvezi s temi spremembami občutno stopili v ospredje. Tako lahko ogledamo napredek industrije pod novimi okoliščinami, če primerjamo podatke in zmogljivost leta 1954 proti letu 1953.

Po teh podatkih se je proizvodnja električne energije povečala za 11,5 % in dosegla 1.340.000.000 kWh. Od tega je industrija potrošila nad 790 milijonov kWh, kar pomeni povečanje za 9,6 %. Industrijska potrošnja mazuta je ostala skoraj na isti višini, to je 1.825.000 m³, medtem pa se je uvoz premoga skoraj podvojil in dosegel 143.000 ton.

V ekstrativni industriji so dosegli napredek za 20 odstotkov s tonažo 1.080.000. Zlasti se je povečala proizvodnja fosfatov, zlata in lojevca. Nekoliko se je znižala proizvodnja mangana zaradi siromašnejše rude, proizvodnja petroleja pa je ostala na isti višini, namreč 2 milijona ton.

Metalurška industrija kaže znatno aktivnost. Proizukcija železa in jekla je povečana za 50 % na 90.000 ton, bakra za 3 % na 6000 ton, svinca za 13 % na 2300 ton in liva za 140 % na 15.000 ton. Zabeležen pa je padec pri kovinskih konstrukcijah za 27 %, ki izkazujejo 6000 ton, kakor tudi avtokaroseri-

jah za 59 %, ki so dale samo 243 karoserij. Na drugi strani pa kaže industrija montaže avtomobilov in traktorjev razveseljujoč porast za 30 % in je dosegla 10.000 montaž.

Gradbeništvo zadovoljivo razvija svojo dejavnost v proizvodnji gradbenega materiala. V cementu je proizvodnja porasla za 14 %, proizvodnja mavca se je zvišala za 32 %, opekarne so zvišale svoj obseg za 40 %. V zvezi s tem je gradbena dejavnost močno v vzponu.

V tekstilni industriji so predilnice povečale proizvodnjo za 8 % in izdelale nad 64.000 ton preje. Izdelava bombažnih tkanin se je povečala za 7,6 % in daje 244 milijonov metrov. Industrija volnenih izdelkov zaznamuje porast za 12 % z 2 milijoni ton, medtem pa se je zmanjšala proizvodnja odej za 48 %. Močno narašča proizvodnja rajona — umetnega vlakna — za 35 % s svojo produkcijo 55 milijonov metrov tkanin.

Zivilska industrija izkazuje znaten porast v proizvodnji riža, ki se je povečala skoraj za 100 % in daje 770.000 ton. Povečana je tudi proizvodnja sladkorja in sladkornega trsa. Predelava koruzne glukoze je zvišana na 11.000 ton in slaščičarne vedno bolj uporabljajo namesto sladkorja glukozo pri izdelavi raznoterih slaščic. V proizvodnji škroba je za beležen lep uspeh, v izvozu konzerviranih ži-

vil, povrtnin, paradižnikov, sadja itd. je zaznamovan porast za 25 %.

V industriji usnja se je dvignila proizvodnja od 6900 na 7500 ton. Odgovorni krogi se trudijo, da bi uvedli moderne obrate. V kemični industriji se je najbolj povečala produkcija glicerina, in sicer za 97 %, ki daje letno 145 ton medicinskega in 500 ton industrijskega glicerina. Proizvodnja umetnih gnojil se je dvignila za 46,5 %, plinarne pa so dvignile proizvodnjo za 26,5 %. V parfumeriji je izkazan porast za 14,2 %, v proizvodnji alkohola pa za 2 %. Izdelava farmacevtskih izdelkov je narasla za 16 %, proizvodnja vžgalic pa je ostala skoraj na isti višini, namreč 16.250 milijonov.

Papirna industrija beleži porast za 26 % s proizvodnjo 24.200 ton in kartona za 4 % v višini 6700 ton. Potrošnja tobaka je ostala približno na isti višini. Filmska industrija se je povečala za 32,2 % ter je izdelala 82 filmov. V tej zvezi je treba omeniti še turizem, ki pomeni zelo važno panogo narodnega gospodarstva in mu država posveča dovolj pozornosti. Število turistov se je povečalo za 37,8 %.

Zgoščen pregled navedenih uspehov kaže tendenco, kako si novi Egipt kljub raznim notranjim in zunanjim težavam polagoma, toda čvrsto utira pot v boljšo bodočnost.

Kaj pripravljajo znani slovenski književniki?

KULTURNE DROBTINE

Cela vrsta znanih in priljubljenih slovenskih pisateljev in pesnikov pripravlja nova dela, ki bodo v kratkem prišla na knjižni trg ter razveselila srca ljubiteljev knjig. Naj navedemo tukaj vsaj nekaj imen književnikov, ki jih poznamo že po svojih dosedanjih delih.

Bevk France: Prešernova družba bo v svoji redni zbirki izdala njegov novi roman »Iskra pod pepelom«, medtem ko bo pri Mladinski knjigi izšla njegova knjiga za otroke »Pisani svet«.

Hace Matevž: Mladinska knjiga bo založila njegovo knjigo »Komisarjevi zapiski«.

Kalan Filip: Pri Cankarjevi založbi pripravljajo izdajo njegove esejistične kronike o partizanski poeziji, grafiki in gledališču, ki bo izšla pod naslovom »Veseli veter«. Prav tako pripravlja eseje »Zapiski o slovenski literaturi«.

Kosmač Ciril: Državna založba Slovenije bo tiskala njegovo »Balado o trobenti in oblaku«, ki jo sedaj objavlja v reviji »Naša sodobnost«.

Kozak Juš: Medtem ko bo pri Državni založbi Slovenije izšla njegova zbirka novel pod naslovom »Balada o ulici«, ima pri Slovenskem knjižnem zavodu dogovor za roman iz sodobnega življenja.

Kranjec Miško: Mladinska knjiga je pravkar izdala eno njegovih najboljših novih del »Čarni nasmeh«, piše pa za isto založbo še drugi del uspele mladinske knjige »Rad sem jih imel«. V Državni založbi Slovenije bo izšla njegova knjiga o štirinajsti diviziji.

Novy Lili: Zbira in ureja svoje pesmi, nastale po zbirki »Temna vrata«. Pesmi bo založila Državna založba Slovenije, uredil pa bo knjigo Josip Vidmar.

Peroci Ela: Pravkar je izšla iz tiskalne njena knjiga za mladino »Tisočkrat lepa«, pripravlja pa že novo zbirko kratkih povestic za otroke.

Seliškar Tone: Popravlja svoja mladinska dela, ki jih bo v dvanajstih knjigah izdala sarajevska založba Narodna prosveta. Pri Mladinski knjigi izideta ponatisa njegovih »Mul« in »Rudija«. Poleg tega piše zdaj zgodovinski mladinski roman o pomorščakih pred 100 leti, ki ga je naslovil »Pismo v steklenici«.

Sovre Anton: Prevaja za Slovensko Matico Lukrecijev ep »O naravi«.

Taufer Vida: Pripravlja svoje nove pesmi za knjižno izdajo.

Vidmar Josip: Prevaja Eckermannove pogovore z Goethejem, ki bodo izšli pri

Cankarjevi založbi. Prav tako pripravlja tudi uvod za prvi zvezek Zbranega dela Otona Župančiča, ki ga je napovedala Državna založba Slovenije.

Vipotnik Cene: Še letos bo izšla pri Slovenskem knjižnem zavodu njegova prva pesniška zbirka z naslovom »Drevo na samem«.

Vodnik Tone: Pripravlja zbirko svojih novih pesmi, ki naj bi obsegala kakih 50 pesnitev.

50-letnica Ibsenove smrti

Ves kulturni svet slavi pedesetletnico smrti Henrika Ibsena. Ibsen, sin štirimilijonskega naroda, je s svojimi spremembami in novostmi v dramatikah tako bistveno preoblikoval vse evropsko, vse svetovno dramsko snovanje, da se dramatika šele v zadnjem času otresa načel, ki jih je ustvaril in uveljavil s svojimi deli, med katerimi je treba omeniti predvsem Peera Gynta, Strahove, Stebre družbe, Noro, Rosmers holma itd.

Poleg tega, da je tako uspešno posegel v zgodovino evropske dramaturgije, pa je Ibsen s svojimi dramami povzročil tudi globoke pretrse v evropski družbeni zavesti, saj je s svojimi idejami odpiral povsem nove poglede na vrsto zelo perečih problemov. Njegova miselnost je miselnost človeka, ki sovraži sleherno laž in zatiranje

NOVE KNJIGE

Tolstojev „Zlati ključek ali Buratinove dogodivščine“

Ruski pisatelj Aleksej Tolstoj je v svoji mladosti prebiral mladinsko knjigo znamenitega italijanskega pisatelja mladinskih spisov Collodija, ki je umrl leta 1890. Tolstoj si je Collodijeve pripovedke o veselem »Ostržku« zapomnil in jih v poznejši dobi po spominu zapisal. Seveda jim je dodal mnogo svojega, si izmislil mnogo novega in tako je nastala čudovita mladinska knjiga o »Zlatem ključku ali Buratinovih dogodivščinah«.

Buratino, to je leseni človek, ki ga je neki mizar izrezljal iz lesenega polena, ki je cvlilo s človeškim glasom. Lutka, ki je nastala iz tega polena, je dobila ime Buratino. In prav Buratino, ki je bil več vseh modrosti in zvijač, doživi najrazličnejše pretresljive in vesele dogodke v svetu.

Lojze Ude:

Teorija o vindišarjih

(Osutek kritične razprave)

Pod teorijo o vindišarjih razumem trditev, da žive na Koroškem neki „Windische“, ki so po svoji jezikovni, etnični pripadnosti nekaj drugega kakor Slovenci.

Če govorimo o teoriji, nimam v mislih strogo znanstvenega pomena te besede. Večkrat izrekamo to besedo s prizvokom ironije. Pravimo „teorija“ in hočemo reči, da gre za miselno tvorbo, ki je v lahko razvidnem nasprotju z resničnostjo. Mislim, da ni težko pokazati, da gre pri teoriji o vindišarjih — „Windische“ za teorijo le v tem pomenu besede.

Ni mogoče trditi, da je bila kdaj ali da je danes teorija o vindišarjih od kraja izdelana. Razni pisci si med seboj nasprotujejo in isti pisci si v raznih sestavkih ali celo v istem sestavku nasprotujejo. Skupna in dosledna je danes samo sovražna ost nasproti Slovincem, nejasna, nečista misel.

Kdo naj bi bili ti vindišarji — „Windische“ in kateri jezik naj bi bil vindišarski jezik — „windische Sprache“?

I.

Kaj pravi o tem zgodovina

1. Od VI. stoletja do sredine XIX. stoletja

Nemci so vse svoje vzhodne in južne slovanske soseske, torej tudi Slovence, od prvih časov dalje, ko so prišli z njimi v stik, navadno označevali z imenom „Winedi“ ali „Wenidi“ ali „Winidi“. Domneva se, da so jim dali to ime po staro-evropskih Venetih, ki so bili prvotno naseljeni ob Baltiku, ter so potem, ko so se naselili na ozemlju Venetov Slovani, Nemci tudi te označevali z Veneti in podobno. Novejša nemška samostalniška tvorba te besede je „Winden“, „Windische“, privedniška pa „windisch“.

Že najstarejši latinsko pisani viri, tudi Nemci v svoji uradni latinščini pa imenujejo Slované „Sclaveni“ (Sclaveni), „Sclavani“, „Sclavini“, „Sclavi“, pa tudi „Winedi“, „Wenidi“, „Winadi“, „Winades“. Tako je ostalo, dokler se je uporabljala latinščina kot znanstveni jezik.

Slovenci so sami sebe kakor drugi Slovani od najstarejših časov dalje imenovali „Slo-

Winkler Venčeslav: Pri Mladinski knjigi izide njegova partizanska zgodba »Drejc z Višave«, napisana za mladino od 15 do 18 let.

Ziherl Boris: Cankarjeva založba bo izdala njegove eseje in razprave z naslovom »Umetnost in družba«.

Župančič Beno: Prešernova družba bo izdala njegov potopis »Mrtvo morje«, za Slovensko Matico pa končuje roman o uporah mladine proti okupatorju »Sedmina«.

50-letnica Ibsenove smrti

in ki se bori za pravo človeško svobodo. Zato je razumljivo, da je prodiranje njegovega dela v Evropo povzročilo do konca prejšnjega stoletja vrsto zagriženih polemik in celo škandalov ter policijskih posegov.

Zaradi teh dveh svojih lastnosti, to se pravi, zaradi novosti, ki jih je Ibsen uvedel v dramsko umetnost, in zaradi napredne ideologije je Ibsen še danes zelo upoštevan v svetu in njegovo delo še vedno ostaja na repertoarjih evropskih in svetovnih gledališč.

Ibsen se je rodil leta 1828 in umrl leta 1906. Njegova domovina je bila daleč na severu, na Norveškem, vendar njegova dela niso omejena samo na Norveško, ampak so postala last vseh narodov sveta.

NOVE KNJIGE

Tolstojev „Zlati ključek ali Buratinove dogodivščine“

Zaide celo v deželo norcev. Na svoji poti pade tudi v roke policajem in podobno. Vsekakor zelo razburljivi in napeti so dogodki, ki jih mora preživeti ta leseni možček.

Iz ruščine je to zanimivo mladinsko knjižico prevedel Edvard Kokolj. Knjiga je opremljena z lepimi ilustracijami, ki so posnete po ruski izdaji, za katero jih je oskrbel N. Polozov. Knjigo je izdala Založba kmečke knjige v Ljubljani. Za vašo osnovnošolsko mladino pa jo lahko naročite preko naše knjigarne v Celovcu. Ako boste podarili vašemu otroku tako knjigo, mu boste napravili prav gotovo veselje, ker jo bo z zanimanjem prebral in posodil morda tudi drugim svojim tovarišem.

vêne“ (ednina Slovēnin), pozneje Slovene. Ramovš pravi (po M. Budimirju in J. Rozwadowskem, Beličev zbornik), da je več kot verjetna razlaga, da Slovēn pomeni prebivalca ob reki Slova, Slava, ob kateri so bili Slovenci v pradomovini naseljeni. V vzporednem preoblikovalnem razvoju besed s končnicami na -nin in preko ženske oblike teh besed (n. pr. gorjanin — gorjanka — gorjanec — gorjanci; poljanin — poljanka — poljanec — poljanci itd.) pa smo se tekom stoletij začeli namesto Slovēni imenovati Slovinci (Slovēnin — Slovēnka — Slovēnec — Slovinci). Primož Trubar uporablja v svojih spisih izraz Soven le še redko, navadno govori že o Slovincih.

Do konca XVIII. stoletja so tudi slovenski pisci imenovali Slovence, kadar so govorili o njih v nemškem jeziku, „Windische“. „Windische“ je bila pač nemška označba za Slované, Slovence, a ne kaj drugega. Trubarjev katekizem, prva slovenska knjiga (1551), ima naslov „Katechismus in der windischen Sprach“, toda slovenski predgovor se začne z besedami „Vsem Slovincem“. Koga vse Trubar s tem misli, je razvidno iz uvodnih besed k prvemu delu „tiga noviga testamenta 1557“, kjer pravi: „Pri tem prevajanju sem se potrudil glede besed in sloga, da bi utegnil z lahkoto razumeti vsak Slovinc, bodisi Kranjec, bodisi Spodnještajec, Korošec, Krašev, Istran, Dolenjec ali Bezjak (kajkavec: op. U.). Zaradi tega sem ostal kar pri kme-

Mozartov „Beg iz seraja“ na zgodovinskih tleh

Turški in nemški umetniki pripravljajo v Carigradu uprizoritev Mozartove opere »Beg iz Seraja«, ki jo bodo uprizorili tako rekoč na zgodovinskih tleh, na prostem, kjer bo naravno ozadje poleg znamenite cerkve Aja Sofija še nekdanji sultanovi dvori. Z upravičenostjo pričakujejo mednarodno udeležbo gledalcev.

Kitajska in sovjetska založniška dejavnost

Pet največjih kitajskih založb je izdalo lani 470 novih del domačih pisateljev v skupni nakladi 27 milijonov izvodov. Ta književna dela prikazujejo v pretežni večini graditev nove Kitajske in življenje kitajskega človeka.

V Sovjetski zvezi bo po založniškem načrtu izšlo letos 836 knjig za odrasle in 411 knjig za mladino. Celotna naklada bo obsegala 180 milijonov izvodov, medtem ko bodo nekatere posamezne knjige izšle v 500.000 izvodih, druge pa celo v milijon izvodih.

Kralj prodaja knjižnico

Danski kralj Frederik IX. je zaradi pomanjkanja prostorov sklenil prodati znaten del svoje zasebne knjižnice. Kopenhaski antikvariati so že v prvih dneh prodaje odkupili okrog tisoč knjig, ki so po večini v posebnem ovitku in s kraljevskim exlibrisom. Kralj Frederik je antikvariatom prepovedal špekulacijo z dviganjem cen tem knjigam.

Dr. Karel Dobida 60-letnik

Prejšnji teden je praznoval svojo 60-letnico ravnatelj Narodne in Moderne galerije v Ljubljani dr. Karel Dobida. Njegova življenjska pot je bila doslej polna dela in skrbi za umetnost in kulturo. Poznan je tudi po svojih delih kot umetnostni kritik in publicist, izdal in uredil je vrsto monografij ter umetnostnih katalogov, prav tako pa se udeležuje kot literarni prevajalec iz francoščine.

Slavnostne igre tudi v Innsbrucku

V vrsto mest in krajev, ki se letno ponajajo s svojimi slavnostnimi igrami in tedni, se bo prihodnje leto vključil tudi Innsbruck. Tozadevna pogajanja so že toliko uspešna, da lahko računajo s prvimi slavnostnimi igrami prihodnje poletje. Glavna privlačnost bodo poleg solističnih večerov velike odrske prireditve in so za prvo leto predvideli uprizoritev Shakespearevega »Hamleta«, Schillerjevega »Don Carlosa« ter Grillparzerjeve pravljice drame »Gorje tistemu, ki laže«.

tiškem slovenskem jeziku, kakor se govori na Rašici, kjer sem se rodil“ (dr. Mirko Rupel, Slovenski protestantski pisci, Ljubljana 1934, str. 26). V „Posvetilu kralju Maksimilijanu“ k drugemu delu „tiga noviga testamenta 1560“, pa pravi: „Vdano in ponižno prosim, da bodi V. kr. dostojanstvo skupno s pobožnimi in razumnimi Kranjci, Spodnještajerci, Korošci, Kraševci, Istrani in prebivalci Slovenske marke (kajti ljudstva teh dežel temeljito razumejo moj jezik in moje spise) milostni razčitek...“ (prav tam, str. 43). Kadar Trubar v nemščini govori o „Slovenski cerkvi“, ji pravi „Windische Kirche“. Koroški zgodovinar Megiser Hieronymus (umrl 1619. l.), Nemec po rodu, rabi v svoji knjigi „Annales Carinthiae“ (Leipzig, 1612) za Slované in Slovence včasih ime „Ilirci“ ali „Sclavonische Völker“, navadno pa „Wenden“, „Winden“, „Windische“ (prim. posebno str. 567 do 68). Kranjska polihistorija (p. d. vseznala), Nemca, Janez Ludvik Schönleben v svojem spisu „Carniolia antiqua et nova“ in Janez Vajkard Valvasor v svojem spisu „Die Ehre des Herzogthums Krain“ (1689) označujeta Slovence, kranjske kakor druge: (Schönleben) s „Slavus“, „Sclavus“, „Vendus“ ali (Valvasor) z „Wenden“, „Slavus“, „Slave“, „Windisch oder Sclavonisch“ brez doslednosti.

(Se nadaljuje)

Pliberk — okolica

Pretekli teden v soboto je v Pliberku umrl župan Leopold Loike, ki je podlegel kratki mučni bolezni. Pokojni je bil poklicno mnogo let gozdarski upravitelj pri grofu Thurnu, kjer si je s svojim človečanskim odnosom do gozdnih delavcev in delavcev na žagi osvojil njihove simpatije ter je bil pri vseh priljubljen in so ga vsi cenili. Pozneje pa se je osamosvojil in pričel z lastno lesno trgovino, kjer so ga imeli njegovi delavci prav tako radi.

Takoj po vojni so mu poverili posle pliberškega župana. V brez dvoma težkih razmerah je posvetil vse svoje sile obnovi občine. Zaupanje, da je postal predstavnik pliberške občine, si je pridobil tudi zaradi tega, ker se je med vojno, čeprav rojen Nemec, korektno obnašal. Zaradi svojega nastrojenja je užival veljavo in priznanje tudi pri borbah proti fašizmu, ki so se neposredno borili tudi za vzpostavitev svobodne, neodvisne in demokratične Avstrije. Politično je šel sicer v OVP-jevske vrste, vendar je bil v funkciji župana eden izmed zmernih politikov, ki je skušal biti nepristranski na vse strani. V tem smislu ga bodo Pliberčani, morda ne vsi, ker ljubav in mržnja je, ki spremlja človeka vse življenje, ohranili v častnem spominu. —

Prometne nesreče ne počivajo, niti ne na tako malo frekventiranih cestah, kot so v pliberški okolici. Minuli teden v petek sta se z motornim kolesom peljala iz Šmihela v smeri proti Pliberku Franc Grilc iz Podkrajja in libuški kovač Franc Pustnik. Grilc je vodil kolo, Pustnik pa je sedel na spremnem sedežu. Namah je Grilc izgubil oblast nad vozilom ter je zavozil v kup peska. Oba sta se prevrnila in strmoglavila na cesto. Grilc je odnesel težke notranje poškodbe, dočim je bil Pustnik lažje poškodovan. Prvega so morali prepeljati v bolnišnico v Celovec, kovač pa se zdravi v domači oskrbi. —

V prekrasnem poletnem vremenu je minulo nedeljo tudi iz naših krajev vse drvele na Klopinski jezero. Tudi Fric Podričnik in Ana Lamprecht, oba iz Šmarjete, sta hotela ta dan izkoristiti ter sta se z motornim kolesom odpeljala v smeri Klopinja. V bližini Dobrle vasi pa je hotel kmet in gostilničar Ilgo iz Kazaz zaviti s svojim traktorjem s ceste na lovansko občinsko cesto. Nesreča je hotela, da sta se v istem trenutku pripeljala imenovana dva ter sta z motorjem z vso silo zadela v traktor. Kot blisk sta oba strmoglavila in odnesla hude poškodbe. Podričnik je utrpel poškodbe takrat še ne ugotovljene stopnje. Lamprecht pa si je pretresla možgane in zlomila nogo. Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico v Celovec.

Iz Beljaka in okolice

Pred nedavnim so mnogo govorili o »atentatu« na motorni vlak na progi Trbiž-Beljak. Pri dogodku sta bila dva potnika lahko ranjena. Zaradi tega je nastalo v Beljaku in okolici veliko razburjenje, posebno med onimi Beljačani, ki so vsako sredo in soboto v Trbižu, da se oskrbijo z italijanskim Ciantom in drugimi stvarmi iz Italije. Končno so maloški orožniki izsledili storilca, nekega šolarja, ki je priznal, da se je ob progi igral s pračo in iz prešernosti zalučil kamenček v motorni vlak. Kamenček je prebil šipo v oknu, da je izgledalo, kakor da bi bil projekt iz puške, kar je povzročilo tako močan preplah. —

V Št. Lenartu pri sedmih studencih so predzadnjo nedeljo potegnili v zvonik dva nova zvonova. Zvonova so nabavili s pripevkami prebivalstva, v pretežni večini od slovensko govorečega ljudstva. Zaradi tega ne moremo razumeti in je neprijetno odjeknilo, da je nek govornik tudi ob tej priložnosti imenoval slovensko prebivalstvo z obrabljenim krilatico »Windische«, ko je dejal: Naj bi zvonovi oznanjali misel skupnosti, ki naj živi v vernikih, pa naj govorijo nemški ali »windisch«. Pričakovali bi, da bi se tudi ljudje te vrste že otrsli neutemeljene »vindišarske« teorije. —

V starosti 78-ih let je pred nedavnim preminula spoštovana Napokojeva mati Magdalena Wietlsch v Tehančah. Pokojna je bila vzorna mati in gospodinja. Vsa njena skrb je veljala kmetiji, ko je po smrti svojega moža, ki je umrl leta 1940,

Nekaj besed v spomin Kržejevemu očetu

Branča ves. — Dolg sprevod žalnih gostov se je dne 17. julija t. l. pomikal iz Branče vasi na pokopališče v Bilčovs. Številni žalnimi gostje so se zbrali od vseh strani, od blizu in daleč, da so spremili rajnega Kržejevega očeta na njegovi zadnji poti. Rajni oče je dosegel lepo starost 85-ih let.

S pokojnikom je naša vas zgubila dobrega in spoštovanega sosedo, slovenski rod na Koroškem pa zvestega sina, ki v svojem življenju nikoli ni omahoval. Nikoli ni dvomil v pravilnost poti, po kateri je stopal kot narodno zaveden mož, nikdar se ni ustrašil težav in zaprek, ki često spremljajo našega človeka, ko se prizadeva za osnovne narodne pravice in za obstanek na naši zemlji.

Rajni Kržejev oče je bil mož dela. Dokler so mu moči dopuščale, je delal in se trudil na svoji kmetiji, za katero je živel zares z vso predanostjo in ljubeznijo.

Poleg vsega marljivega dela za domačijo pa pokojni nikoli ni zanemarjal delo in skrb za blagostanje svojega ljudstva.

Naša domača Hranilnica in posojilnica, ki so jo ustanovili leta 1910, šteje Kržejevega očeta med svoje najdelavnejše ustanovitelje. Kržejev oče je bil njen prvi na-

čelnik ter je to funkcijo izvajal skozi tri deset let. Leta 1932 je bil prav Kržejev oče tudi med ustanovitelji našega slovenskega prosvetnega društva »Bilka«. Več kot trideset let je bil tudi občinski odbornik v občini Zgornja vesca. Kot cerkveni ključar je deloval petdeset let. V ostalem pa je bil vedno pripravljen, da je dajal preudarne nasvete v raznih perečih zadevah, zaradi česar so se ljudje radi in često oglašali pri njem.

V kratkih vrsticah ni mogoče vsega naštet, kar je pokojni Kržejev koristnega storil za sosedo in znanca, posebno pa svojo ljudstvu, katerega je ljubil z vso svojo dušo. Za vse njegovo plemenito žrtvovanje naj mu bo tudi na tem mestu izrečena iskrena zahvala.

Ob pogrebnih slovesnostih mu je naša slovenska žalna pesem zadonela v slovo. Zveza slovenskih zadrug v Celovcu pa je položila krasen venec na svežo gomilo dragega pokojnika. Naj bo rajnemu Kržejevemu očetu tudi ta naša gesta izraz naše globoke hvaležnosti. V ostalem pa bomo Kržeja ohranili v trajnem in hvaležnem spominu. Preostali vdovi, hčeri in vsem vnukom pa izrekamo naše odkrito sožalje!

Na Koroškem primanjkuje tujsko-prometnih obratov

Ko dosega tujsko-prometna frekvenca na Koroškem svoj višek ter je vsako leto jačja, se je pokazalo, da v tujsko-prometnih središčih ni dovolj možnosti za prenočevanje na razpolago, kar je za tuje goste vsekakor neprijetna zadeva. V Vrbi je bilo pred nedavnim nek dan 4259 turistov, postelj pa imajo na razpolago le 2123. Prav tako je v več drugih krajih ter so na primer v Klopincu zasedene tudi vse hiše v okolici.

Tožijo tudi, da je premalo restavracijskih obratov ter se dogaja, da morajo gostje v nekaterih krajih zelo dolgo čakati na uslužnost prehrane.

Koroška je v srečnem položaju, da se za njena letovišča zanimajo številni turisti iz inozemstva, toda tudi iz avstrijskih zveznih dežel se tujci radi zadržujejo pri nas. Iz tega sledi, da je treba pomanjkljivosti odpraviti, ker drugod samo prežijo, da bi Koroški odtegnili letoviščarje ter jih zainteresirali za svoje kraje.

Toliko manj potem razumemo, da zbornica in oblasti odrekajo nekaterim prosilcem koncesije, da bi odprli in mogli pričeti s tujsko-prometnimi obrati, kar bi nekoliko zamašilo to vrzel.

Poletna noč luči in glasbe

ASKO v Podrožčici pripravlja tudi letos zanimivo in prijetno presenečenje, noč brez skrbi in ure radosti pod geslom »poletna noč luči in glasbe«. Edinstvena prireditve bo v nedeljo, 4. avgusta 1956 s pričetkom ob 20.30 uri na Breznici (na travniku za Bistrom).

Dnevni ali bolje povedano nočni red sporeda je nad vse pester in poln mikavnosti. Najprej pa je treba povedati, da je častno pokroviteljstvo prireditve prevzel deželni glavar Wedenig.

Na prireditvi bodo sodelovali: Fritz Fischer in Else Tolnay od celovškega Mest-

prevzela težko in odgovorno breme gospodarstva. Poleg tega je posvečala mnogo skrbi in dela vzgoji otrok, ki jih je rodila deset. Zavedna Slovenka, zvesta svojemu ljudstvu, je prav tako vzgajala tudi svoj naraščaj v ljubezni do slovenske zemlje in govorce. Ob udeležbi številnih žalnih gostov smo pokojno položili k zadnjemu počitku, kjer naj ji bo domača zemlja lahka. Preostalom sorodnikom pa izrekamo srčno sožalje!

Žvabek

Ob koncu preteklega tedna so na žvabškem pokopališču pokopali očeta Jurija Kranjca, p. d. Rajdla. Pokojni Rajdel je zrastel v Zgornjih Libučah ter se je izučil krojaške obrti. Nato se je priženil k Rajdlu v Žvabeku, kjer se je posvetil krojaški obrti, poleg tega pa gospodaril na svoji manjši kmetiji.

Narodno-zavedno vzgojen je tak ostal tudi vse življenje. V Žvabeku je požrtvovalno sodeloval v takratnem prosvetnem društvu ter se je zanimal tudi za občinske zadeve. Zaradi tega so ga svojčas, takrat še zelo zavedni Žvabekarji, tudi izvolili za župana in je bil pokojni Rajdel v Žvabeku eden izmed slovenskih županov, ki so se z vso vnemo prizadevali za blaginjo vseh občanov brez razlike.

Preostalim sorodnikom naše odkrito sožalje!

Razne vesti iz Koroške

Koroška deželna vlada je za letos dovolila devet planinskih orlov za odstrel. Sklep je sprejela na predlog koroške lovške organizacije. Planinski orel je na Koroškem zaščiten, da pa se ne bi preveč razmnožil, dovoljuje oblast, da jih vsako leto nekaj odstrelijo. Preteklo leto bi jih smeli odstreliti sedem, toda lovce ni uspelo dobiti niti enega. Čas, med katerim smejo posebej za to določeni in izprašani lovci orle odstreljevati, je določen od 1. avgusta do 31. decembra.

V nedeljo proti večeru se je v Resnici pri Spodnjih Borovljah Ignacij Weisitsch v pijanem stanju zakotalil v kolo nekega kolesarja. Zaradi tega je Weisitsch tako nesrečno strmoglavil, da se je hudo poškodoval na glavi. Pet ur po prevozu v bolnišnico v Celovec je podlegel svojim poškodbam.

Kmet Anton Verhonig v Kollnitzu v Labotski dolini je v zagrajenem pašniku v bližini svojega gospodarskega poslopja z lovsko puško zalezoval lisico. Pri zasledovanju mu je pomagal desetletni kmečki sinček Janez Tatschl. Kmet je prežal v gostem grmovju, medtem ko je fant gonil lisico. Naenkrat pa je nedaleč od sebe zapazil v grmovju premikanje plavega predmeta ter je prepričan, da je bila lisica, brez oklevanja sprožil. Kmalu pa je moral spoznati usodno pomoto, da je ustrelil fanta, ki je pomolil svojo glavo iz gošče. Fanta je v glavo zadel ves naboj šiber ter je bil namah mrtev. Ko je kmet svojo strahotno zmotno spoznal, je dobil živčni napad, da so ga morali prepeljati v bolnišnico za živčne bolezni v Celovec.

Pred nekaj dnevi je praznoval najstarejši Korošec in obenem najstarejši Avstrijec svoj 105-letni rojstni dan. Ta najstarejši mož je gorski kmet Franc Weichselbraun v Möllski dolini. Minulo nedeljo so s primerno svečanostjo praznovali njegov visoki življenjski jubilej, ki se ga je jubilant veselil še v izredni telesni in duševni čilosti. Deželni glavar Wedenig mu je k jubileju pismeno čestital in izrazil svoje zadovoljstvo, da se ravno na Koroškem najde tako odporna življenjska korenina.

Pretekli teden se je na Koroškem spet primerilo 240 prometnih nesreč, pri katerih je bilo 187 oseb poškodovanih, 4 pa mrtve. V vsej Avstriji ugotavlja uradna statistika, da je bilo skupno 1541 prometnih nesreč. Pri teh je bilo 35 oseb usmrčenih, 1412 pa poškodovanih. V 45 primerih so vozniki pobegnili in se niso zmenili za žrtve, v 50 primerih pa so ugotovili, da so bili šoferji pijani.

Lovski blagor

Franc Ošonik iz Zmotič pri Brnci je navdušen lovec. Vsak prosti čas izkoristi za lepi šport, posebno sedaj, ko je še čas za lov na srnjake. Kakor večkrat, se je napotil tudi v nedeljo zvečer v Podkoren, da bi srečal srnjaka in ga ustrelil. Toda glej, na veliko presenečenje je proti vsakemu pričakovanju namah zagledal pred seboj orjaškega divjega prašiča, ki je bržkone prišel iz kočevskih gozdov na letovišče na Koroško. Ošonik niti za trenutek ni okleval, temveč nemudoma je dvignil pihalo, pomeril in pritisnil na petelina. Odjeknil je strel in divji prašič je zaključil svoje potovanje po svetu. Plen je bil kapitalen, kajti prašič je tehtal nad 90 kilogramov.

V Mariboru je umrla vrla koroška Slovenka

Pred nedavnim je v Mariboru umrla koroška rojakinja, zavedna Slovenka Elizabeta Lorber-Kraner rojena Drobež. Ob številni udeležbi žalnih gostov, med temi mnogi še živeči člani Kluba koroških Slovencev, so pokojno spremili dne 19. julija 1956 na njeni zadnji poti k zadnjemu počitku na pokopališču Pobrežje.

Pokojna Elizabeta je bila rojena leta 1886 na Bistrici pri Pliberku. Pri koroških Slovencih, ki živijo v Mariboru, je bila pokojna nad vse spoštovana in priljubljena. Rodni koroški zemlji je bila predana z vsem srcem in zelo rada se je srečavala s svojimi rojaki, koroškimi Slovenci.

Iz ožje domovine pokojnice so se pogrebni svečanosti udeležili brata in nečak. V imenu Kluba koroških Slovencev se je od drage pokojnice poslovil predsednik Anton Brandner, ki je v svojem govoru orisal njene nepozabne narodne zasluge. Še v zadnjih dnevih svojega življenja je storila veliko rodoljubno delo, ko je

KOLENDAR

Petek, 3. avgust: Najd. Štef.
Sobota, 4. avgust: Dominik
Nedelja, 5. avgust: M. Snež.
Ponedeljek, 6. avgust: Gosp. sprem.
Torek, 7. avgust: Kajetan
Sreda, 8. avgust: Ciriak
Četrtek, 9. avgust: Roman

„Badminton“ je lep šport, ki razvedri

ZANIMIVOSTI

Stehtali so piko na i

Kdo je imel pravzaprav prvi domislek o žogici s perjem, se ne da več točno ugotoviti, vendar je dejstvo, da je ta igra stara že več sto let. Prvi so jo začeli igrati v Indiji, kjer so uporabljali majhne papirnate in lesene kroglice s kurjim perjem in so jih metali z lesenimi loparji. Pozneje so potniki prenesli to igro v Anglijo, kjer so tudi določili prva pravila igre. Ker so to igro pravilno začeli igrati leta 1870 v angleškem kraju Badminton, je ta igra kar obdržala ime »badminton«. To je še danes mednarodni izraz za to vrsto igre, ki jo pri nas bolj poznamo pod imenom »Federball«. Obstoja tudi mednarodna zveza za badminton z okoli 30 sodelujočimi državami, ki se borijo, da bi se badminton uve-

ljavil tudi na olimpijskih igrah. Trenutno so Malajci prvaki sveta v tej igri.

Kaj potrebujemo za badminton? Če igramo za kratek čas, brez obzira na pravila, potem lahko igramo na vsakem travniku ali tudi večjem zaprtem prostoru. Dva loparja, nekaj žogic s perjem in košček vrvi zadostuje za opremo. Lopar je precej lažji

potegnemo vzporedno z mrežo v širini 2 m črto, ostalo polje pa po dolžini razpolovimo in že imamo igrišče pripravljeno.

Ker žogica ne sme pasti na tla, temveč se mora odbijati samo med loparji, je to ena najhitrejših iger z žogo sploh. Pri tem sodeluje vsaka mišica, ker je telo stalno v premikanju.

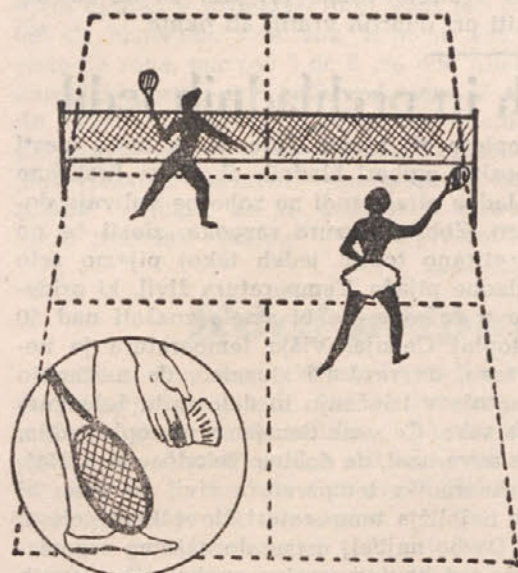
Najprej poskusimo servirati. V levi roki držimo žogico med kazalcem in sredincem, nato žogico spustimo in udarimo z loparjem, ki ga držimo v desni roki, od spodaj navzgor.

Stejemo pa takole: Recimo, da vi servirate, vaš nasprotnik pa napravi po vrsti 6 napak. Torej je stanje 6:0 za vas. Tedaj pa pogrešite vi. Stanje je 6:1, servira pa zdaj vaš nasprotnik tako dolgo, da ne napravi kake napake. Zmaga tisti, ki prvi doseže 15 točk. Če ste zmagali v prvem nizu vi, v drugem pa vaš nasprotnik, igrata še tretji niz, da se dokončno izkaže, kdo je zmagovalec.

Igra v dvojce je malo bolj zamotana. Če imamo dobrega soigralca, se ji bomo hitro privadili.

Se besedo o serviranju: Pri serviranju morate stati z obema nogama izven igrišča, in sicer tik za zadnjo črto. Serviramo enkrat z desne, drugič pa z leve strani. Paziti pa moramo, da bo priletela žogica, ki smo jo servirali z desne strani, v levo nasprotnikovo polje. Če žogica pade izven tega polja, ste servis zgubili in servira nasprotnik.

Badminton ni »moda«, temveč lep šport, ki vas bo resnično razvedril.

od teniškega. Žogic imamo več vrst, vendar zadostujejo za vsakdanjo uporabo žogice, ki so obdelane s plastično obliko perja. Te so tudi bolj odporne od pravih. Vrv napremo 1,55 m visoko, kar zadostuje za našo igro, vendar je po pravilih igre potrebna mreža. Vidno si označimo igrišče in sicer v širino 5,18 metra in 13,40 metra v dolžino. To polje si razdelimo tako, da

Draga mamila povzročajo mnogo gorja

Poročilo senatnega odbora v Washingtonu o strahotnem zlu v ameriški družbi — o mamilih — kaže, kako daljnosežne posledice pušča uživanje teh strupenih in dragih drog, ki neredko vodijo uživalce na pot zločina.

Senator Daniel iz Texasa je vodil preiskavo, ki je trajala polnih osem mesecev. Za primer navaja 25-letno June Gibbons iz Philadelphije. Dekle je prepričal njen ljubimec, da je prijetno uživati mamilo heroin. Izdatki za to drogo so znašali sprva deset dolarjev dnevno; kmalu pa so narasli na 30 dolarjev. Ker Gibbonsova ni imela denarja, je začela s krajo po trgovinah, in ker še vedno ni bilo dovolj denarja, se je dekle predalo prostitutki. Naposled ji je prišlo na misel, da bi bilo še bolje, če prične še sama prodajati heroin. Pri teh kupčijah je zaslužila toliko, da ji je ostalo mesečno 2000 dolarjev čistega dobička. June je navedla nekaj svojih klientov, ki so potrošili na dan tudi po 200 dolarjev za heroin. Od kod so ti kupci dobivali denar,

ko ga s poštenim delom gotovo niso mogli zaslužiti? Tudi oni so se podali na pot zločina.

Primerov June Gibbons je v Ameriki zelo veliko, na tisoče. V New Yorku so ugotovili, da je med vlomilci, roparji in drugimi kriminalnimi tipi 30 odstotkov takih, ki so se predali uživanju mamil. Ne gre samo za hujše zločince; tudi v vrstah drugih delikventov so taki, ki uživajo mamila. Ti storilci pokradejo samo v New Yorku po 150.000 dolarjev dnevno, bodisi raznih vrednosti ali v denarju. O podobnih primerih javljajo policijska poročila iz Chicaga, Detroita, Los Angelesa, Philadelphije, Washingtona. Šef policije iz mesta Huston v Texasu je celo prepričan, da je med roparji, vlomilci in tatovi tega mesta najmanj 75 % takih, ki so se lotili zločina zato, da bi si lažje omogočili uživanje mamil. Tudi to je značilno, da so mamila v ZDA zelo draga. Prihajajo namreč iz Azije preko evropskih držav, zlasti Italije in Francije ter se v Združenih državah Amerike podražijo kar za 50 odstotkov.

oljenka, samo človek vztraja. Vse kakor po navadi. Pove Gatu, da je napravil lijak. »Kaj bomo še s tem izgubljali čas,« se namrdne Gato. Dušan pa ugiba: »Je lijak morda predaleč od odkopa? Še zrak ni pridr do tja? Ali sploh bo?«

Ko se vrne v jašek, ga obsujeta Vojo in Peter:

»Kako je?«

»Za zdaj nič!«

»Pa bo šlo?«

»Bomo videli!«

»Kdaj?«

»Čez nekaj ur.«

Zunaj je bil že dan, že pozno jutro, a bili so še vedno na delu. Izkopali so že 46 vreč, vendar so še vztrajali, ker so jih hoteli zaokrožiti — na 50. Nenadno se priplazi k jašku Polo:

»Barake blokirajo!«

Polu je vztrepetavala desna obrv:

»V kampu mrgoli karabinjerov in alpincev!«

Nenadno zaslišijo v baraki nad sabo hrupne vzklike: »Vial Forza!«

Ob tej uri takega vpitja še ni bilo. Zgoditi se je moralo nekaj izrednega. Petra je prevzela zla slutnja: Že jim je kapljala svoboda na možgane — tako so govorili — pa da bi se jim zadnji hip izmuznila? Stisnilo ga je pri srečanju kakor vojaka, ki se je več let srečno vojskoval, pa se mu zdi, da ga bo zadnji dan vojne zadela krogla.

Zagrabil je za signalno vrvco in potegnil z vso silo:

»Ven! Takoj vsi ven!«

CIRCULUS VITIOSUS

V baraki se je že trlo ljudi. Pri vratih pa so se postavili trije alpinci z nasajenimi bajoneti. Nikogar niso pustili ne ven ne noter. Dušan in Vojo, ki sta bila iz sosednje barake, nista mogla nikamor. Iz previdnosti nista hotela biti skupaj. Vsak je iz svojega kota prežal na priložnost, da se izmuzne.

Pri mizi v sredi je bilo največ ljudi.

»Hudič vedi, kaj jih spet trga,« je zarobantil Rogač.

»Vražje smo jim sumljivi vsi skup, kaj?« se je prijazno in široko nasmehnil Črt.

»Le glej, Hribček, tebe imajo posebej na piki,« se je zresnil Rogač in se razkoščil pred njim.

»Ah, kaj... mene... mene... saj se ni treba delati norca,« se je jezno našobil Hribček.

»Preiskava bo,« je zaupno povedal Dnevnik.

Skledarju so se razširile velike krvave oči, iztegnil je glavo naprej in bolj momljal kakor govoril:

»Vojaki so mi pravili: oni iz host pripravljajo napad na kampo. Kolonelo pa zdaj stika za skritim orožjem, da ga ne bi kdo od znotraj požgečkal, hal!«

Poznamo neverjetno natančne tehtnice, s katerimi lahko stehtamo tudi piko na črko i. Če napravimo piko na i z navadnim svinčnikom, tehta taka pika nekaj milijonink grama ali nekaj mikrogramov. Če pa napravimo piko s črnilom, tehta v začetku nekaj več, potem, ko tekočina izhlapi in ostane le usedlina, pa tudi dvakrat manj kot sveža pika.

Elektronski možgani komponirajo

V ameriški televiziji so pred kratkim oddajali prvo pesem, ki jo je »skomponiral« prvi ameriški elektronski glasbeni aparat. Svojevrstni elektronski možgani delajo po pravilih kompozicije iz časa Bacha in Mozarta. Kakor zatrjujejo, je ta elektronski aparat sposoben, da napiše oziroma zloži tudi napev pesmi v stilu lahke glasbe hitreje kakor katerikoli ameriški skladatelj.

Slepi radioamater

Od rojstva slepi Američan Robert Ganderson je prejel Edisonovo amatersko nagrado za leto 1955. Sam si je zgradil radijsko postajo in med delom iznašel nad trideset posebnih instrumentov, ki omogočajo slepim radioamaterjem elektrotehniško delo. Po zaslugi Gandersonovih iznajdb se v Ameriki ukvarja z radioamaterstvom nad 600 slepih.

Tri sto violin v pogrebem sprevodu

Sredi julija tega leta so v Budimpešti pokopali Šandorja Bura, najslavitejšega primaša vseh madžarskih ciganskih orkestrrov. V pogrebem sprevodu je igralo žalostinke 300 ciganskih violinistov, za krsto pa je šel sprevod 35.000 ljudi. Primaš Šandor Bura je umrl v 75. letu starosti.

Urarjem bo odklenkalo

Številne tovarne ur v ZDA so začele mrzlično raziskovati, kako bi bilo mogoče izdelovati ure na elektronski pogon. Pri tem ne gre za nikakršne baterije ali akumulatore, ampak bi ure poganjali radijski ali podobni impulzi. Potemtakem ure bodočnosti ne bodo imele nikakršnih strojev, niti vseh tistih dosedanjih sestavnih delov, ki so omogočali merjenje časa za vsakdanjo rabo. V trenutku, ko bodo tak mehanizem za pogon ur dokončno preizkusili, in če bo dovolj rentabilen za proizvodnjo, bo odklenkalo urarskemu poklicu, kakor so v zadnjem času postale odveč že številne druge obrti.

Rešitev križanke iz štev. 29

Vodoravno: 2. sod, 4. kovač, 6. ar, 7. ie, 9. trak, 10. apno, 11. av, 13. ka, 14. Anita, 17. ena.

Navpično: 1. sova, 2. so, 3. da, 4. krava, 5. čipka, 6. ara, 8. ena, 12. vino, 15. ne, 16. ta.

»Vojske da bo kmalu konec in da je zdaj zanje vsak dan bolj nevaren,« se je ojunatil stari Miha.

»Ko-ko-ko, ko-ko-ko, ko-ko-ko dajs!« je potihem zakokodakal Rogač. Vsi so se spogledali: od strani se je bližal Komar. Pri priči so obmolknil.

Črt se je odlepil od gruč in se s komolci oprl na okenske podboje. Zunaj ni bilo žive duše. Canal grande je bil mrtev. Samo tu in tam je bila skupina alpincev. Pred vhom v devetnajsto pa je mrgolelo karabinjerov v bleščečih uniformah. Bili so visokorasli in zaliti. Milochi je bil med njimi kakor pajek. Nekateri so nosili visoke čine. To so bili karabinjerski oficirji iz Vidma in Palmanove. Najvišji med njimi se je po stopničkih povzpел v barako. Drugi so šli za njim. Bili so živahni in važni, kakor da bi pričakovali pomembno odkritje.

Komar se je ustavil sredi potajene gruč:

»Rov kopljejo! Rov!«

»Ne verjamen,« se je s hlinjeno hladnokrvnostjo nasmehnil Rogač.

»Kopljejo, kopljejo! So jih iz-vo-ha-lil!« je s stisnjenim glasom zlogoval Komar. Smehljaj se jim je v obraz: bolj zmago-slavno ko izzivalno.

Skledar in Hribček sta nekaj zamencala in mu prikimala, Rogač pa si je mislil: »Bolje da molčim, lahko se še zapletem.« Ko pa je Komar odšel, se je izkašljajal:

Štefan in Dušan sta se odločila, da takoj napravita ventilacijo. Dušan se je resno zbal za usodo kopačev. Misel o ventilaciji je že nekaj krat padla a še nikdar se je nista tako oklenila kakor potem, ko sta rudarja odšla. Tudi Peter in Vojo sta bila navdušena za »zračni lijak«. Vojo je dejal: »Prepihal bo teleskop. To bi morali že davno napraviti!« Dušan je poiskal primerno mesto za luknjo. Odločil se je za kak meter naprej od okljkov: tam je še najmanj nevarno, ker je še pod žico, do kopača pa le ni tako daleč. Dušan je previdno vrtal luknjo z dolgim, lesenim drogom. Dolgo je trajalo, preden je prebil obok nad rovom. Luknja je res bila ozek lijak, kakor trobenta. Pogledal je skozenjo. Ničesar ni videl. Sunil je še nekajkrat z drogom. Spet je napel oči: zvezda je pokukala v rov. Bila je kakor zlata kepica v temi rova in lijaka. Nastavil je usta na najvišje dosegljivo mesto v luknji: začutil je sveži zrak. Rahel prepil ga je navdal z nado. Odplazi se h Gatu. O boljšem zraku ni več sledu. Ne gori ne žveplenka ne

Kako se obvarujemo sončarice in strele

Do nesreč pride najpogosteje zaradi nepogosto pozabimo, da moramo upoštevati nekatere varnostne ukrepe.

Sonce in senca

Če sije sonce, človek navadno ve, kako se ga mora varovati, toda dobro bi bilo opozoriti, da si kožo lahko opečemo tudi ob oblačnem vremenu zaradi delovanja ultravijoličnih žarkov. Večina ljudi, ki delajo v pripeki na soncu, si zaščitijo glavo s čepico ali ruto. Mnogi neoprezni izletniki pa čisto pozabijo na ta ukrep zoper sončarico.

V hudi vročini je človek vedno zadovoljen, če se lahko umakne v hladno senco. Strah pred »prehladom« bo odvrnil pametne, da ne bodo ostali predolgo na ohlajenih krajih, na primer pod orehi, bukvami ipd. Če je človek močno prepoten, potem še zlasti ne bi smel počivati pod temi drevesi.

Sončarica

Dokler ne pride zdravnik je treba človeka, ki je dobil sončarico, položiti tako, da bo sedel s privzdignjeno glavo na nekem svežem kraju, mu odpeti obleko, na glavo pa mu dati ledene obkladke. Obraz in prsi je treba drgniti s hladno vodo. Bolnik naj pije čaj ali kavo, nikdar alkoholne ali ledene pijače.

Strele

Med neurjem ne zadostuje, če se umaknemo dežju in toči, kajti s tem se še ne zaščitimo pred strelo. Če se človek ob takem stanju znajde v hiši brez strelovoda,

je pametno, če se oddalji od peči in ognjišča.

Če je človek prisiljen ostati med neurjem na prostem, se mora izogniti krajem, kamor strele najpogosteje udari. Najbolj znani takšni kraji so: vzpetine, hribi, osamljeno drevje, kovinske ograje. Prav tako ne pozabimo, da ne smemo stati v bližini mlinskega kamna, čred in vode, vlažnih krajev, velikih ploskih površin ali v bližini prepadov.

Ne uživajmo prevročih in prehladnih jedil

Često pozabljamo, da opravlja želodec važno funkcijo, da je namreč regulator toplote. Želodec segreje ali ohladi živila, ki smo jih pojedli, ali pijače, ki smo jih popili, da so tako zaščitena za vročino in mraz tako občutljiva čreva. Da bi organizem izkoristil vse hranljive sestavine živil, ne smemo jesti ne pretoplih in ne prehladnih jedil. Ogibati se je treba tudi naglim spremembam v temperaturi, da na primer po toplih jedeh ne pijemo takoj hladne tekočine ali obratno.

Povsem hladen obrok, čeprav nobena jed in pijača ni prehladna, ne vpliva povsem dobro na organizem in njegovo zdravje. Organizem namreč hladna živila počasneje prebavlja, ker se maščobe težje razkrajajo. Zato je nujno potrebno, da popijemo k hladnemu obroku vsaj skodelico tople kave ali čaja. Temperatura teh pijač ne sme presegati 50 stopinj Celzija.

Temperatura hrane vpliva tudi na telesno temperaturo. Povzroči lahko občutek

Takoj je tudi treba odvreči vse kovinsko orodje, če ga ima človek s seboj, kot so kose, vile, srpi ipd. Če divja vihar, otrokom ne smemo dovoliti, da bi spuščali zrnja, ker ta nedolžna igračka utesne privabiti strelo. V neurju se je treba zato zateči v nižje ležeče ceste, v dupline, jame, pečine ali na dno dolin. Če si seveda lahko izberemo več zaklonov, si izberemo hišo s strelovodom, pri tem pa ne smemo biti pri odprtih vratih ali oknih.

toplote ali hladu. Zato se je treba zlasti pozimi ogibati hladnih obrokov. Pretirano hladne pijače tudi na zobe ne vplivajo dobro. Zobna glazura razpoka, zlasti če po pretirano toplih jedeh takoj pijemo zelo hladne pijače. Temperatura živil, ki pridejo v želodec, ne bi smela znašati nad 50 stopinj Celzija. Višja temperatura je nevarna, da razdraži sluznico, da nastanejo motnje v izločanju in delovanju želodčnega soka. Če vsak dan jemo pretopla jedila, je nevarnost, da dobimo želodčne čire. Najprimernejša temperatura živil je tista, ki je najbližja temperaturi človeškega telesa.

Da bo najbolj ustrezalo našemu organizmu naj bo temperatura nekaterih glavnih jestvin in pijač naslednja: voda 8 do 10 stopinj, belo vino in pivo kakih 10 stopinj, rdeče vino kakih 15 do 18 stopinj, kuhano ali pečeno meso kakih 45 stopinj, kuhano ali dušeno sočivo 40 do 45 stopinj, kava, čaj in kakao 45 do 50 stopinj Celzija.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Akutne bolezni trebušnih organov

navke, zamašnje črevesja, akutno vnetje slepiča, zamotane kile, krvavitve v trebuhu in drugo.

Omeniti je treba še nekaj, kar se pogosto dogaja in je zelo nevarno za bolnika, bolnega ali poškodovanega na trebušnih organih. Tem bolnikom dajejo večkrat morfij ali opij, da bi se pomirile njihove bolečine, ki so zvezane s krči, bljuvanjem in drugimi neprijetnimi znaki. Za čiščenje njihovih prebavnih organov se večkrat daje ricinovo olje. Vse to je nepravilno in naravnost škodljivo. Morfij in opij povzročijo spanje, medtem pa se bolezen in poškodba vsako minuto poslabšuje, tako da je na koncu, ko se bolnik zopet prebudi, že vse zamujeno in posledica je smrt. Ta sredstva dajejo bolniku ponavadi, še predno ga je videl zdravnik, po nasvetu raznih neodgovornih ljudi, kot so bolničarji in srednje medicinsko osebje, ali drugih ljudi iz okolice, ki so slučajno, iz radovednosti ali na drug način prišli v bližino bolnika. Pravilno je zato, da jih ne poslušamo in ne izvršimo njihovih naročil in

Kaj pa, če nas piči kaka žuželka?

Če nas piči komar, obad ali čebela, namažemo pičeno mesto s česnom, ali ga nateremo s soljo, kisom ali salmiakom; tako se izognemo zateklini in bolečini.

Stene hladilnika postanejo sluzaste

Stene hladilnika postanejo v poletnih mesecih sluzaste in iz hladilnika zaudarja. Stene hladilnika zato kdaj pa kdaj umijemo s hipermanganovo raztopino, ki naj bo za ta namen vroča. Ko smo stene tako umili, jih obrišemo s čisto krpo, namočeno v hladni vodi.

Ali pravilno izkoristimo meso in kosti?

Meso in kosti za juho pravilno izkoristimo tako, da meso in kosti operemo v topli vodi. Kostni nato seseklamo na drobne koščke, da dajo od sebe vse hranilne snovi. Denemo jih skupaj s potrebno zelenjavo v lonec in nalijemo potrebno količino vode ter vse to pustimo stati eno uro. Hladna voda bo iz njih izvela vse hranilne snovi. Nato postavimo lonec na ognjišče in pustimo, da zavre. Če hočemo imeti dobro juho, bomo hkrati s kostmi kuhale tudi meso, če pa nam je do tega, da ima meso popoln okus, ga bomo dale v juho le, preden ta zavre. Ko juha zavre, jo pustimo na majem ognju kuhati, dokler meso ni kuhano. Tako bomo pravilno izkoristile hranljivost mesa in kosti in imele bomo okusno juho in meso.

Kuharski recepti

Juha iz fižolovega stročja. Žlico masti in dve rezini drobno narezane slanine ocvrte, dodajte še drobno narezano čebulo in ko je ta malo zarumenela, stresite v zabelo še zvrhan krožnik na majhne koščke narezanega stročjega fižola, prilijte zajemalko vode, premešajte in dušite pokrito. Ko bo fižol napol mehak, ga potresite z žlico moke ali ovsenih kosmičev, vse skupaj še nekoliko prepražite, narežite vmes nekaj rdečih paradižnikov, potem pa zalijte s potrebno količino tople vode. Ko bo fižol mehak, juho osolite, začinite z drobno narezanim petršiljem in česnom.

Svinjske zarebernice. Zarebernice malo potolcite, nadržnite s soljo in z drobnost narezano limonino lupino. Na masti spržite nekoliko čebule, položite nanjo zarebernice in jih malo popecite. Nato jih polijte z žlico vina in zajemalko juhe ter pokrite parite, da se meso omehča. Potem zložite meso na krožnik, soku pa dodajte malo kisle smetane in ko bo zavrel, ga precedite nad zarebernice.

Solata kot špinača. Zelene solatne liste, ki bi jih sicer zavrgli, skuhamte v kropu in napravite iz njih prikuho tako, kakor navadno kuhate špinačo. Je prav okusen dodatek h krompirju.

»Baraba, kaj, Nastavlja nam trnke. Rov da kopljejo. Kam pa naj bi odlagali zemljo?»

Skledar, Hribček, Miha in drugi so se naglo porazgubili. Samo Miha je še potihoma zinil, bolj za Rogača ko za druge:

»Glavač je skuhal to kašo. Včeraj se je vrnil iz bolnišnice. Če bi bil Glavač iz naše barake, pa bi karabinjeri prišli nas obiskat!»

Črt je oprezal pri oknu. Okrog devetnajste je bilo vse mirno. Nihče ni šel ne ven ne noter. Pri obeh izhodih so bili alpinisti. Črta je težila skrb za rov, a tudi radoveden je postajal.

Čez pol ure je prišel iz barake prvi karabinjer, za njim so se vsuli ostali. Prostor pred barako jih je bil spet poln. Črt je napel oči, da bi jih bolje videl: Gledali so predse in molčali. O kakem uspehu ni govorila nobena kretnja. Čar pričakovanja, ki poživlja, je izpuhtel. Počasi so odšli.

Od nekod je prišel ukaz, da lahko spet gredo iz barak. Šele sedaj sta se Dušan in Vojo izmuznili iz triintridesete. Od vsepovsod so se še drugi previdno bližali devetnajsti. Črt je med prvimi vstopil in ostrmel: Blizu vhoda v barako in na sredi je bilo dno odprto. Dolga, močna deska, podobna Gatovi pri vhodu v klet, je ležala ob črni odprtini. Pozenel je pokazal Črtu, kako so se karabinjeri sklanjali v klet in svetili po njej s svojimi močnimi svetilkami. Črt je bil blede kakor stena. Samo pri-

kimaval je in kdaj pa kdaj zamrmral: »Mhm... mhm...« Hotel je vprašati, česa so iskali, a se je premislil. »Saj je vse jasno, hudiča, kaj bom spraševal!»

Vrnil se je v triintrideseto. Na Rogačevem pogradu je poležavalo več ljudi. Vsakih nekaj minut je kdo odprl usta.

»Ničesar niso našli!»

»Menda so računali na pokradeno blago.«

»Kuharji kradejo na debelo!»

»Žice in kuhališče so iskali!»

»Verjemite mi: To je bilo vse zaradi rova. Glavačeva ovadba...«

»Pravijo, da pridejo na vrsto vse barake.«

»Bomo videli... danes... jutri...«

Črt ni imel miru. Samo na pol je poslušal hladnokrvna, pa tudi razburjenja polna ugibanja. V licih je čutil ogenj, zlasti pod ličnimi kostmi. Kar vid mu je jemalo in oči so se mu začele solziti, kakor da bi bil v hudo zadimljeni igralnici. Sedel je k Rogaču, pa spet vstal in odhitel iz barake. Poiskal je Dušana. Dušan se mu je zdel bolj sključen ko po navadi. Zdel se mu je tudi starejši. Če pa bi pogledal bolj ostro v njegove oči, bi v njih odkril nemoč. Tako spremenjenega ga še ni videl.

»Misliš, da bodo vrtali dalje?»

»Črt, ne vem. Pripravljeni moramo biti.«

»Danes ali jutri...«

»Nihče ne sme v teleskop!»

Prišel je še Stefan: »Hudiči, da nas bodo le prehiteli?»

»Že davno sem rekel, kaj cincamo in štejemo metre kakor baba jagode na molku. Udarimo!« je vzkipel Črt.

Na teleskopce je leglo kakor mora. Bil jim je očitno: Če bodo preiskovali naprej, jih bodo odkrili. Mnogi so na tihem mislili, da je z rovom konec: komanda je na pravi sledi. Mnogi pa so bili taki, da sploh nikdar niso čisto obupali. Zdaj je bila njihova nada naključje in sreča, zlasti pa nevnama in nečujnost sovražnika!

»Rogač, napravi spet kaj takega kakor takrat, ko smo žagali desko! Požeruško stavo ali kaj!»

Pred Rogačem je stal Gato. Rogač ga je danes že nekajkrat videl: ves zamišljen je gledal izza svoje deke... Vsak slučajni pogled in vsaka malce nerodna kretnja mu je vzbujala sum... kakor da so vse oči uprte samo vanj... kakor da bodo vsak hip prišli... Takega je Rogač dopoldne videl Gata, a pomislil ni nanj in vživel se ni v njegov položaj. Ko pa se je zdaj zagledal v velike Gatove oči in slišal njegovo željo, ga je nenadno razumel za ves ta čas. Kampo in barake bledejo samo o rovu in o preiskavi. Na vse strani švigajo sumničenja: Kaj pa če je pod našo barako rov...?

»Gato, potrudil se bom! Vem, kaj je treba!« je rekel Rogač.

Rogača je bilo na tistem sram. Že drugi dan je polegal po pogradu, molčal in brez-

modrovanj, čeprav imamo še tako dober namen pomagati.

Preden sploh dobi bolnik taka sredstva, je potrebno, da bolnika pregleda zdravnik. To velja tudi za bolnika, ki ni poškodovan na trebušnih organih. Za dajanje teh sredstev je potrebna točna diagnoza bolezni. Kot morfij in opij uspravajo bolnika in zakrijejo bolezen in njene znake ali poškodbe, tako zakrijejo pravo stanje bolezni razna odvajalna sredstva kot ricinovo olje; zaradi svojega delovanja v trebuhu poslabšajo stanje bolnika kot udarec z nožem v trebuh. Iz vseh teh razlogov naj velja pravilo, da bolnim na trebušnih organih ali poškodovanim na teh organih, dokler jih ni pregledal zdravnik, ne smemo dati niti morfija ali opija, niti ricinovega olja ali drugega odvajalnega sredstva. Prva naša naloga je, da ob nesrečah in obolenjih na trebušnih organih takoj iščemo zdravniško pomoč. Šele zdravnik bo odredil vse, kar je potrebno in za bolnika najbolj primerno. Ker so trebušni organi zelo občutljivi, ne smemo dolgo odlašati!

(Se nadaljuje)

Pripravljajmo si sami sadne sokove!

Sadni sokovi so skoraj enakovredni svezemu sadju. Vse gospodarsko sadje, ki ni primerno za shranjevanje sveže, lahko predelamo v sokove, ki potem pozimi nadomeščajo sveže sadje.

Sokovi vsebujejo razen sladkorja, kislin in česlovin še beljakovine, rudninske soli in vitamine. Vse to potrebuje organizem. Liter grozdnega ali sadnega soka, ki vsebuje 15 % sladkorja, daje človeškemu organizmu približno 600 kalorij. Odrasli človek, ki dela, potrebuje na dan za 2500 do 3000 kalorij hrane. Sadni sokovi pa tudi ugodno vplivajo na prebavo, čistijo kri in koristijo dihalom; zato jih priporočajo tudi zdravniki. Grozdni sladkor, ki ga vsebuje sok iz sadja ali grozdja, je sploh najlažje in najhitreje pristopna hrana v človeškem organizmu.

Manjšo količino sadnega soka, kolikor ga potrebuje za domače potrebe, si lahko pripravi vsakdo sam, in sicer s pasterizacijo in konserviranjem s kemičnimi pripravki.

Pasterizacija je segrevanje, s katerim uničimo vse drobnokivke, predvsem glivice, ki povzročajo kipenje soka. S segrevanjem uničimo glivice vretja in hkrati preprečimo drugim glivicam pristop iz zraka. Pasteriziran sok mora biti neprodušno (hermetično) zaprt. Vsaka snov, ki ne vsebuje živih drobnokivk, je sterilna (razkužena). Tudi pasteriziran sadni sok je sterilan.

Sok lahko pasteriziramo v odprtih kotlih ali loncih, pa tudi neposredno v steklenicah in drugih posodah za shranjevanje soka. Sok lahko shranjujemo v steklenicah raznih velikosti, v steklenih balonih ali v lesenih sodih. Sode pa moramo na zunanaj premazati z vročim lanenim oljem ali s štiriodstotnim mikrozolom, da dobro zapremo pore (tudi najmanjše luknjice) v lesu.

Navadno pasteriziramo v kotlih — bakrenih, aluminijastih ali emajliranih — in prav tako v loncih. Z železom, cinkom in drugimi kovinami pa sok ne sme priti v dotik. Posoda, v kateri pasteriziramo, mora biti čista. Sok naj bo v posodi čim manj časa, ker kovine vplivajo na njegov okus.

Pasteriziramo tako, da sok nalijemo v kotel ali lonec, toda ne do vrha; nato sok segrevamo deset minut pri toploti 75 do 85 °C ali 15 do 20 minut pri toploti 60 do 70 °C. V tovarnah pasterizirajo samo po 5 minut pri 90 °C, nato pa sok naglo shladijo. Velik odstotek kisline zmanjšuje odpornost glivic pri pasteriziranju. Po prvem pasteriziranju je priporočljivo, pustiti sok v leseni posodi, da se ohladi in očisti. Če imamo filter, sok precedimo. Očiščen sok odtočimo od usedline, ga ponovno pasteriziramo in takoj vročega polnimo v steklenice.

Posode (steklenice), v katere nalivamo

sok, morajo biti razkužene. To dosežemo tako, da posodo najprej po nekaj dni namakamo, potem pa prekuhamo ali zaparimo in dobro izperemo. Izpiramo z raztopino sode ali z dveodstotno žvepleno kislino. Tudi šestdesetodstotni alkohol (špirit) je zanesljivo razkuževalno sredstvo. Da steklenice ne popokajo, jih pred polnjenjem držimo v primerno topli vodi (40 do 60 °C). Nalivamo vroč sok, toda ne natočimo do roba, marveč 5 do 8 cm pod njim. Zamaški morajo biti tudi razkuženi. Zato jih kakšen dan pred polnjenjem steklenic namakamo in potem prekuhamo. Namesto plutovinastih zamaškov uporabljamo zamaške iz gume, ki jih dobimo v skoraj vsaki trgovini. Polnimo v čistih prostorih,

kjer ni prepiha. Polne in zamašene steklenice vlagamo v zaboje ali košare z vratom navzdol in jih pokrijemo s krpami. Ko so steklenice že hladne, obrežemo zamaške in pomočimo vrh v raztopljen vossek ali parafin, nakar sok shranimo v primernem prostoru.

Pasterizacija ima tudi slabe strani. Sok rad dobi okus po kuhi, podoben pečenim jabolkom, zlasti tedaj, če pri segrevanju ni bila povsod enakomerna toplota, ali če je bila temperatura previsoka. Toplota tudi uničuje vitamine. Najmanj odporen za vročino je vitamin C, ki mu škoduje že temperatura 40 do 60 °C. Odpornejši je vitamin A, najodpornjša pa sta B1 in B2, ki vzdržita temperaturo do 100 °C.

Kdaj pripuščamo telice?

Redki so živinorejci, ki ne bi grešili ravno pri pripuščanju telic. Eni se ravnaajo po teži telic, drugi po starosti, tretji pa jih pripustijo, ko se prvič pojajo. Ali lahko takoj odgovorimo na to, kdo dela prav? Ne! Na to vprašanje je več odgovorov.

Kakor pri ljudeh, tako tudi pri živalih razlikujemo spolno zrelost in telesno zrelost. Spolna zrelost se pri telicah prične 6 do 10 mesecev prej, preden telice dozori telesno. Telica je spolno zrela, ko se prvič goni. Dobro krmljena telica se včasih goni že z 11 meseci starosti. Če je dobro krmljena, lahko tehta največ 300 kg pri sivorjavi in simentalski pasmi, pri pincgavski pasmi pa 250 kg. Navadno pa tehta 50 kg manj. Marsikatera naša pincgavka ima komaj 150 kg, ko doseže eno leto starosti. Za razliko od spolne zrelosti pa imamo s telesno zrelostjo v mislih ono zrelost, ko je telica toliko dorasla, da je godna za pripuščanje. Telesna zrelost nastopa 6 do 10 mesecev za spolno zrelostjo.

V strokovni literaturi čitamo, da se telice pripuščajo, ko so stare 20 do 24 mesecev. Priporočajo celo, da se pripuščajo telice z 18 meseci. Večina kmetov pripušča že s 16 do 18 meseci. Ali je starost odločilna, kdaj naj jih pripuščamo? Mislim, da ne. Lansko leto decembra so v okraju Črnomelj spraševali kmete, kdaj pripuščajo telice. Povedali so, da jih večina pripušča, ko so stare 24 do 30 mesecev. Ta odgovor je presenetil in vprašali so jih, zakaj tako pozno. »Ker se pač prej ne gonijo,« se je glasil odgovor. Seveda se ne morejo goniti, ko pa z 2 letoma tehta komaj 300 kg. Tu nastopa lačna jalovost. V dobrih rejah tehta telice pri prvih dveh letih starosti 450 do 500 kg.

Da doseže težo 500 kg, se prav gotovo goni najmanj 10-krat. Kdor bi toliko časa čakal, bi gotovo tvegjal, če bo telica sploh ostala breja. Starost torej ne more biti merilo za čas pripuščanja.

Drugi strokovnjaki zopet priporočajo, naj bo merilo za čas pripuščanja teža živali. Telica naj doseže 80 % dokončne teže. Ako je krava težka 500 kg, naj bi telica tehtala 400 kg, ko jo pripustimo k biku. Če je telica v plemenski reji (v kondiciji), torej če ni pitana, potem ta teža ustreza. Če pa je pitana, je pri teži 400 kg še prelahka. Če se telica prvič goni že z 12 meseci, radi pa bi jo pripustili z 18 meseci, ali se je zato bati, da bo ostala jalovka? V tem času se bo gonila že 8-krat. Nekateri strokovnjaki pravijo, da spolni nagon popušča po večkratnem gonjenju, če telice ne pripustimo, zato ne priporočajo predolgo odlašati s pripustitvijo. To se dogaja le tedaj, če telice ne krmimo pravilno.

Pri nas je navada, da telice do enega leta starosti preslabo krmimo. Mnogo živinorejcev, če jih smemo tako imenovati, odstavlja telička že z 8 tedni. Pri takem krmljenju telica zaostane v rasti. Ko je stara leto dni, se začne šele dobro popravljanje. Da nadomesti, kar je zamudila v prvem letu, jo v drugem zato dobro krmimo. Dobro ješča telica se v tej dobi kaj rada opita. Jajčniki se zamastijo in če jo pri dobrem krmljenju v drugem letu prvič pripustimo šele po 8-kratnem gonjenju, se lahko zgodi, da ostane jalova. Švicarji pa imajo ravno nasprotno navado. V prvem letu telice dobro krmijo, da močno odrastejo, v drugem letu pa jih slabše krmijo, da se ne opitajo in se jim jajčniki ne zamastijo. Pri takem načinu krmljenja so zelo redki primeri, da bi telice z 20 do 24 meseci ostale jalove. Dobra molznica bo tista, kateri smo dali priliko, da se dobro razvije, ker veliko vime zahteva dolg in širok zadnji del telesa.

Prezgodaj pripuščene telice ostanejo majhne krave, prepozno pripuščene pa so volovske zunanosti in tršate. Zgodaj pripuščene telice zaostanejo v rasti, ker gre velik del krme za razvoj plodu. Razvijajoči se plod zahteva mnogo rudninskih snovi za tvorbo kosti. Na račun plodu zaostanejo v rasti kosti matere, zato imajo take krave tanke noge. Mlečne žleze se prično zgodaj razvijati in take krave, četudi so majhne, so razmeroma dobre molznice.

Molznicam več fosforja

Zaradi podobnosti prilik z našimi je zanimivo dognanje instituta za kmetijstvo v visokih legah v Donaueschingen glede pomanjkanja fosforja pri molznicah. Na Južnem Badenskem je ta institut preiskal na 153 kmetijah pri molznicah potrebo, višek in pomanjkanje hranil.

Pri svojih raziskovanjih je ugotovil, da potrebuje veliko govedo v krmi na leto 12 do 21 kg, v povprečju 16,9 kg, čistega kalcija. Potreba po fosforju je znašala 9 do 16 kg, v povprečju pa 12,7 kg čistega fosforja. Pri raziskovanju viška in pomanjkanja kalcija in fosforja v krmi so prišli do ugotovitve, da so obstojali v krmi viški med 3 do 52 kg kalcija, dočim je fosforja v večini primerov primanjkovalo. Le 10 % kmetij so imele v krmi viške fosforja, v povprečju pa ga je primanjkovalo 3 kg na leto.

Fosfor je za molznice važna sestavina krme. Njegovo pomanjkanje povzroči padajočo molznost, motnje v rodovitnosti, slabšanje kostnega ogrodja živali (rahitičnost) in slabo ješčnost živali.

Kakor že omenjeno, so prilike kmeto-

Zveza slovenskih zadrug

SVETUJE

Razsipalniki za gnojila

Danes si prizadevajo, da bi čim več kmečkih del mehanizirali in z raznimi stroji in napravami olajšali težka dela. Tako je tudi za razsipavanje gnojil na razpolago takozvani razsipalnik, ki se je sorazmerno udomačil tudi že v naših krajih. Vsak kmet ve, kako neprijetno je razsipavanje umetnih gnojil, še posebej, če so gnojila vlažna ali sprijeta v kepe. Za razsipalnik to ni nobena ovira — enakomerno siplje tako suha, vlažna ali tudi sprijeta gnojila in to ne glede na to, ali so tla ravna ali hribovita. Z ročno prestavo je mogoče regulirati množino posipanja.

Pomisleki, da umetno gnojilo zamaši premakljive dele, ki nato zarjavijo, so vsekakor neutemeljeni. Gotovo je potrebno, da napravo po razsipanju očistimo, toda to je kaj hitro opravljeno. Priprava je primerna tako za živinsko vprego kot tudi za traktor. Razsipalnik ima šest različnih širin, ki trosijo od 185 do 420 cm. Ker bi bila naprava take širine zelo neprikladna za prevoz po ozkih poljskih poteh, jo je mogoče zložiti, da odgovarja normalni vozni širini.

Ker se polagama bližamo tudi jesenskemu oranju, vas hočemo seznaniti še z neko podobno pripravo, z razsipalnikom za hlevski gnoj. V bistvu je to enoosna prikolica in zanjo lahko uporabljamo tako živinsko vprego kot tudi traktor.

Delovni potek tega razsipalnika je zelo enostaven. Prikolica ima na dnu neke vrste tekoči trak, ki donša gnoj proti zadnji strani. Tam sta namesto stranice nameščena dva zobata bobna, ki raztrgata gnoj ter ga dovedeta na polžasto zavito špiralo, ki potem gnoj enakomerno trosi. Ta naprava je v naših krajih še manj poznana, toda nedvomno bo kmalu postala neobhodno potrebna za naše kmetijstvo, ker je v sedanjem času človeška delovna sila ne le zelo redka na podeželju, ampak tudi sorazmerno draga.

Prepozno pripuščene telice pa so vso dobro izrabile za razvoj telesa. Kostni so se močno razvile, noge imajo debele, mlečne žleze pa so zaostale v rasti. Take krave navadno niso dobre molznice.

Kakor vidimo, odgovor na postavljeno vprašanje ni tako enostaven. Če iz vsega tega napravimo zaključek, se ravnajmo po pregovoru: srednja pot — najboljša pot. Telice krmimo v prvem letu dobro, drugo leto jih krmimo slabše, da se ne opitajo. Če so dobro rejene, jih pripuščamo z 18 meseci, če so slabše, pa pozneje. Rajši malo prej kakor pozneje. Ko so breje 4 mesece, jih krmimo kar najbolje, da se razvijeta oba, mati in plod. Krmiti jo je treba z dobro beljakovinsko krmo in dajati dovolj rudninskih snovi. Po telitvi se krava goni navadno že po 3 do 4 tednih. Napačno bi bilo, če bi jo takoj pripustili, počakajmo vsaj 2 do 3 mesece, da se malo opomore, kar velja še posebno za kraveprvesnice.

Kako najbolje izkoristimo suho krmo

Vedno bolj se priporoča sušenje sena na ostrveh ali v kozolcih, da se prepreči drobljenje listov in cvetja, ki vsebujejo največ hranil. Važno pa je tudi, kako preprečimo izgube, ki nastanejo zaradi drobljenja sena v senikih in jaslih. Zakaj živina tako nerada žre drobir, ki ostane v jaslih? Predvsem zato, ker je ta drobir onesnažen in pomešan z drobci kamenja, zemlje in drugimi snovmi, ki smo jih pograbili s senom vred. Dosti blata zanesemo v seno tudi na čevljih itd.

Ko čistim žleb v jaslih, vržem v steljo samo ostanke slame in debelih stebelc, seneni drobir pa spravim in ga potem skupaj z drobirjem, ki ostane pri mešanju krme, očistim z navadno reto, nato pa prevetrim na vejalniku. Vejalnik izpiha prah, drobci kamenja in zemlje pa lete na tisto stran, kamor ponavadi pada žito. Med temi drobci se neredko dobi tudi kak žebelj ali kos žice. Tako očiščen drobir natlačim v čeber in ga zalijem s toplo vodo. Najboljši je tak čeber, ki ima spodaj širše

dno, da se namočena masa ne dviga. Tako naj stoji vsaj en dan, da se dobro namoči. Za takojšnjo uporabo je treba drobir popariti in nato ohladiti, kar pa zahteva več drv in časa. To krmim v škafih. Primešam še močna krmila, po potrebi sol in klajno apno. Po tej krmi krave dobro molzejo, dlaka jim postane svetla in gladka. Več kot dva škafa dnevno na eno kravo ne smemo pokrmiti, ker prevelika količina te krme lahko povzroči prebavne motnje. Kadar kuham žganje, drobir zalijem kar s preostalim močnikom. Tako ubijem dve muhi na en mah: prihranim drva in izkoristim ostanke pri kuhanju žganja. Uporabni so pa le ostanki od pečkega sadja (jabolk in hrušk).

Spomladi, ko ni več časa za vejanje in parjenje senenega drobirja, pometem ves drobir po seniku in ga spravim za naslednjo zimo.

Kakšno hranilno vrednost ima drobir dobrega sena napram drugim krmilom, lahko vidimo iz naslednje tabele:

	Prebavljive beljakovine		Škrobna vrednost	
	dkg		dkg	
Drobir sladkega sena	10		40	
Drobir detelje	12 — 15		45	
Pšenični otrobi	9 — 11		42 — 48	

Najboljši drobir je od mlade, na sušilih posušene detelje in lučerne in od sena s travnikov, pognojenih s Thomasovo moko in s kalijevimi gnojili, če je bilo seno

pravočasno spravljeno in posušeno na ostrveh ali kozolcih. Podatke o vrednosti krmil sem vzel iz knjige »Pomenki o krmljenju živine«.

P. K.

Koroški velesejem in trgovina z Jugoslavijo

Na trgovinskem ministrstvu na Dunaju so pred nedavnimi ob navzočnosti jugoslovanske trgovinske delegacije in zastopnikov trgovinskega ministrstva, kmetijskega ministrstva, Narodne banke, zvezne zbornice ter velesejmskega prezidenta Novaka in velesejmskega direktorja Gutschmarja po daljših pogajanjih sklenili velesejmski kompenzacijski dogovor z Jugoslavijo. Pri pogajanjih je bila v ospredju pospešitev avstrijskega izvoza. Kompenzacijski sporazum so sklenili z uvozno in izvezno globalno vsoto 6.800.000 šilingov oboje-

stransko, torej za skupno vsoto 13.600.000 šilingov.

V okviru tega sporazuma bo Avstrija izvažala v Jugoslavijo med drugim poljedelske stroje, železno in kovinsko blago, orodje, nadomestne dele za avtomobile in motorna kolesa, električni material, kemikalije, papir, lovske puške i. t. d. Iz Jugoslavije pa bo med drugim uvažala krom, ekstrakte za usnjarstvo, pinote, čreva, zdravilne rastline, svežo sadje, med, ribje konzerve i. t. d.

V svojem lastnem paviljonu bo razstavljalo nad 30 jugoslovanskih podjetij.

Ureditev in razčlenitev avstrijskega vojaštva

Zvezno ministrstvo za državno obrambo se deli v tri sekcije, in sicer v prezidialno sekcijo, ki jo vodi sekcijiški šef generalni major Liebitzky, v obmejno-obrambno sekcijo, katero vodi polkovnik Fussenegger, ki je obenem tudi generalni inšpektor vseh oddelkov, tretja sekcija pa je oskrbovalna in jo vodi dvorni svetnik dr. Maurer.

Zvezno vojaštvo je razčlenjeno v tri grupe. Prvi grupi, ki ima svoj stalni sedež na Dunaju, so podrejene brigada št. 1 v Eisenstadtu, brigada št. 2 na Dunaju in brigada št. 3 v Kremsu. Drugi grupi, ki ima svoj sedež v Grazu, sta podrejene brigada št. 5 v Grazu in brigada št. 7 v Ce-

lovcu. Tretji grupi s stalnim sedežem v Salzburgu so podrejene brigada št. 4 v Linz-Hörschingu, brigada št. 6 v Innsbrucku in brigada št. 8 v Salzburgu.

Prvo grupo vodi polkovnik Leo Waldmüller, drugo grupo polkovnik Werner Vogl, tretjo grupo pa polkovnik Otto Seitz.

Vsem omenjenim vojaškim voditeljem je predal službene dekrete minister za državno obrambo Ferdinand Graf.

Egipt je podpržavil družbo Sueškega prekopa

(Nadaljevanje s 1. strani)

mi spoznali, da pravno ukrepu Egipta ni mogoče nasprotovati. Posebno na pobudo Amerike so se sprijaznili, da bi bilo v prvi vrsti treba zagotoviti le nemoten prehod skozi prekop za vse države, da pa na drugi strani vojaški ukrepi ne bi bili umestni. Zato se je najprej izlila nad Egipt le ploha protestov, podkrepljenih z raznimi grožnjami, katerim je sledilo blokiranje egiptskih terjatev v Angliji.

Angleško-francosko-ameriški razgovori so po prihodu ameriškega zunanjega ministra Dullesa razmeroma hitro privedli do začasnega zaključka. Čeprav je angleški tisk še vedno zahteval uporabo sile proti Egiptu in s tem skušal vplivati na ameriško stališče ter so Francozi utemeljevali potrebo po „učinkovitih ukrepih“, ker se bojijo, da bi razvoj v Egiptu lahko slabo vplival na njihov že tako zelo omajani položaj v Afriki, je na ameriški strani prevladalo stremenje po mirni ureditvi sueškega vprašanja. Dulles je predlagal, da bi osnovali mednarodno organizacijo, ki bi upravljala Sueški prekop, kar sta končno sprejeli tudi Anglija in Francija ter so sklenili v najkrajšem času sklicati konferenco vseh zainteresiranih držav.

Na vsa ta prizadevanja Zapada, ki so zelo podobna tradicionalnemu vmešavanju v notranje zadeve drugih držav, imajo v Egiptu le en odgovor: vse to razburjenje nas ne zanima! To je poudaril tudi predsednik Naser, ki je dejal, da je bil prekop vedno egiptski in kar

Še enkrat: Turizem z Jugoslavijo

Jugoslovanski generalni konzulat v Celovcu javlja še nekaj pripomb k pojasnilu glede turizma z Jugoslavijo, ki smo ga objavili v prejšnji številki.

Za družinske obiske v Jugoslaviji izstavlja konzulat vize takoj ter tudi ni treba več vlagati predlogov za dovoljenje, zaradi česar odpade ta pristojbina ter stane odslej viza za obiske namesto 94 šilingov 78 šilingov. Predlogi pa so še vedno potrebni za osebe, ki so imele prej jugoslovansko državljanstvo ter ne morejo pravomočno dokazati, da so bile odpuščene iz jugoslovanskega državljanstva.

Skupinska viza za turistične izlete od 5

do 50 oseb stane 52 šilingov dodatno 13 šilingov za osebo.

Za kratke izlete z dovoljenjem dvodnevnega bivanja v Jugoslaviji izstavlja konzulat izletniške vize po 13 šilingov. Vplačevati tudi ni več treba potniških čekov, šiling pa zamenjavajo vse uradne menjalnice v Jugoslaviji s 33 % pribitkom k uradnemu kursu 11.53 dinarja. Praktično plačujejo jugoslovanske menjalnice za šiling 15.6 dinarja.

Potniki, ki nameravajo v kratkem presledku drugič potovati v Jugoslavijo, lahko zaprosijo za dvakratno turistično vizo, kar je tudi bistveno cenejše.

Velika prometna katastrofa na morju

Zaradi goste megle sta v noči od 25. na 26. julij trčili ob ameriški obali italijanska ladja »Andrea Doria« in ena največjih švedskih potniških ladij »Stockholm«. Skupno je bilo na obeh ladjah 2000 potnikov.

Obe zelo poškodovani ladji sta takoj poslali signale za pomoč. »Andrea Doria« je brzojavljala, da ni mogla uporabiti svojih rešilnih čolnov. Vse razpoložljive ladje v najbližjem delu ameriške obale so odplule na pomoč. Rešene potnike so vkrcali na veliko francosko potniško ladjo »Ile de France«, ki je takoj z vso paro odplula proti newyorškemu pristanišču.

Ladja »Andrea Doria« se je zaradi po-

škodb potopila. Ameriška obalna služba je po zadnjih vesteh sporočila, da so pri primerjanju seznamov potnikov z obeh ladij ugotovili, da je pri nesreči izgubilo življenje 42 potnikov in članov posadke, več sto oseb pa je bilo ranjenih, med temi 15 zelo resno.

Silna ladijska pomorska katastrofa spominja na tragedijo veleladje »Titanic«, ki se je 15. aprila 1911 pri prvi poskusni vožnji potopila, pri čemer je izgubilo življenje okoli 1500 ljudi. »Titanic« je zadela v ledeno goro, nesreča pa je dala povod za mednarodne konference, pri katerih so razpravljali o varnostnih ukrepih pri pomorskem prometu.

Tudi vzrok sedanje katastrofe je predmet še vedno trajajočih razpravljanj in preiskav, kajti do nesreče je prišlo, čeprav je bila italijanska ladja opremljena z najmodernejšimi varnostnimi napravami, o katerih so trdili, da izključujejo sleherni nevarnost.

Zasedanje Skrbniškega sveta dosega uspehe

Več tednov so na zasedanju Skrbniškega sveta PZN proučevali gospodarski socialni in politični položaj na ozemljih, ki so pod skrbništvom. Ugotovili so, da so bili doseženi znatni uspehi na gospodarskem torišču in da se nekatera področja znatno bližajo trenutku, ko bodo lahko prevzela oblast v svoje roke. Iz poročila je namreč razvidno, da se prebivalstvo v nesamoupravnih področjih hitro razvija in prebujajo in tako bo v desetih letih večina teh področij že samostojnih.

Med temi področji sta francoski Togo, v katerem bodo francoske oblasti izvedle plebiscit, kot je to napravila Anglija v svojem delu Toga, katerega prebivalstvo se je izreklo za priključitev k Zlati obali, in pa italijanska Somalija že na dokončni poti k neodvisnosti. Neodvisnost Zlate obale bo razglašena na pomlad prihodnjega leta.

Glavno vprašanje, s katerim se sedaj ukvarja Skrbniški svet, je določitev dokončnih rokov, ko naj bi vsa ta področja postala samostojna.

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.

Sobota, 4. avgust:

5.35 Glasbena budnica — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 10.00 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.30 Pozdrav nate — 16.15 Odlični izbor — 18.30 Po dolinah in planinah naša pesem se glasi (slov.) — 19.00 Iz parlamenta.

Nedelja, 5. avgust:

6.10 Če ljudska godba igra — 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.05 Oddaja za kmete — 9.00 Dobro razpoloženi v nedeljo dopoldne — 11.05 Veselo perje, veselo igranje — 13.45 Pesmi in običaji ob žetvi — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Glasbeno srečanje dežel — 19.00 Nedeljska športna poročila — 19.45 Z zagonom in dobro voljo — 21.30 Glasba zate.

Ponedeljek, 6. avgust:

5.35 Glasbena budnica — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Zapis iz domovine — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila, objave. Pojo dekleta iz št. Ruperta (slov.) — 18.15 Mladina in film — 18.45 Za našo vas (slov.) — 20.15 Serenada za godala.

Torek, 7. avgust:

5.35 Kmečka godba — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Mala zgodovina medicine — 9.00 Po-

zdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila, objave. Za uho in peto (slov.) — 18.45 En mesec deželne politike — 19.30 „Beg iz seraja“ Salzburške slavnostne igre 1956.

Sreda, 8. avgust:

5.35 Glasbena budnica — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Iz ženskega sveta — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila, objave. Pojeta ženski kvartet in Slovenski oktet (slov.) — 18.45 Spanček, zaspanček (slov.) — 19.30 „Egmont“ Salzburške slavnostne igre 1956.

Četrtek, 9. avgust:

5.35 Kmečka godba — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Avstriji v inozemstvu — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila, objave. Komorna glasba (slov.) — 18.15 Otvoritev koroškega velesejma — 20.15 Pozdrav iz Anglije.

Petek, 10. avgust:

5.35 Kmečka godba — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Domovina in čas — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila, objave. Od pravljice do pravljice (slov.) — 18.45 Okno v svet (slov.) — 21.40 Pretežno jasno.

RADIO PROGRAM

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 4. avgust:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Znani pevci pojo priljubljene popevke — 12.00 Pisan spored pesmi in plesov jugoslovanskih narodov — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.35 Arije iz znanih oper — 14.30 Tedenski športni pregled — 14.40 Želeli ste — poslušajte! — 16.20 Koncert po željah — 18.45 Okno v svet — 20.00 Veseli večer.

Nedelja, 5. avgust:

6.00 Pisani spored domačih pesmi in napevov — 8.30 V pesmi in plesu po naši deželi — 10.00 Nedeljski simfonični koncert — 11.35 Mala revija lahke glasbe — 13.30 Za našo vas — 14.15 Želeli ste — poslušajte! — 16.30 Dubrovniške letne igre — 17.00 Promenadni koncert — 20.00 Večerni operni spored — 21.00 Športna poročila.

Ponedeljek, 6. avgust:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Opoldanski koncertni spored — 11.50 Za dom in žene — 12.00 Slovenske narodne pesmi — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Operetna in lahka glasba — 14.40 Želeli ste — poslušajte! — 16.20 V svetu opernih melodij — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 18.45 Kulturni obzornik — 20.00 Simfonični koncert.

Torek, 7. avgust:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni

zvoki — 8.55 Revija priljubljenih popevk — 11.05 Zabavne melodije — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Popularne melodije iz Amerike — 14.30 Za dom in žene — 14.40 Želeli ste — poslušajte! — 15.35 Vaški in vokalni kvintet igrata — 17.15 Zabavna glasba — 18.00 Športni tednik — 18.30 Slovenske narodne — 20.00 Mali koncert.

Sreda, 8. avgust:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Tri simfonične pesnitve — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Iz filmov in glasbenih revij — 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.40 Želeli ste — poslušajte! — 16.20 Popoldanski koncert — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Reportaža — 20.00 „Vrtinec“, opera v 6 slikah.

Četrtek, 9. avgust:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 12.00 Popularne melodije iz orkestralne glasbe — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Zabavna glasba — 13.35 Pester spored opernih melodij — 14.40 Želeli ste — poslušajte! — 15.35 Domači napevi — 16.20 40 minut z domačimi in tujimi solisti — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi.

Petek, 10. avgust:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.00 V pesmi in plesu po Jugoslaviji — 10.00 Koncert po željah — 11.05 Pisan spored izvajajo solisti in ansambli — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Za prijetno razvedrilo — 14.30 Oddaja za lovce — 14.40 Želeli ste — poslušajte! — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 18.10 Iz Verdijevih oper — 18.50 Družinski pogovori — 20.00 Glasba narodov sveta.

4 Vorteile:

1. Riesenauswahl — über 100 Ausstattungen
2. Die besten und billigsten Möbel Österreichs
3. Ratenzahlung ohne Aufschlag, ohne Zinsen
4. Zustellung frei Haus mit eigenem Spezialauto

GRÖSSTE AUSWAHL IN:
Polstermöbeln, Teppichn, Matratzen;
Vorhangstoffe zu sehr mäßigen Preisen

„Das Haus der guten Möbel“

KARL STADLER
KLAGENFURT / THEATERGASSE 4
SW-MÖBEL-VERKAUFSSTELLE
Beratung durch eigenen Architekten!

KÄRNTNER MESSE KLAGENFURT
ÖSTERREICHISCHE HOLZMESSE
9.-19. AUGUST 1956